

OFFICERSTIDNINGEN



MEDLEMSTIDNING FÖR
OFFICERSFÖRBUNDET
NR 1 | 2014

ÖKAD INCIDENTJAKT SLÅR MOT F21:s ÖVNINGSBEHOV

SIDAN 16-22

ÖB I SÄLEN:

Insatsorganisationen
uppfylld till 95 procent

SIDAN 6

ANALYS:

Oljeboom i
USA påverkar
omvärlden

SIDAN 24



F17 varnar för
smygnedläggning

SIDAN 8

Tyskland utreder
Uganda-trakasserier

SIDAN 12

Notiser från F-pan

SIDAN 28

TEKNIK OCH LOGISTIK I VÄRLDSKLASS



PHOTO: AKERS KRUTBRUK



PHOTO: AKERS KRUTBRUK



”På rätt plats, i rätt tid, med rätt utrustning – mission accomplished”

Volvo Defense levererar Volvoprodukter till försvar, försvarsorganisationer och försvarsföretag globalt.

Vår produktportfölj består av lastbilar, anläggningsmaskiner, drivsystem, specialanpassade för kundens behov såsom hög rörlighet, hög tillgänglighet och skydd.

Vi tillhandahåller heltäckande integrerade logistisklösningar över hela världen, vilket gör Volvo Defense till den kompletta leverantören av produkter med låga livscykelkostnader - oavsett var du verkar.

VOLVO

Volvo Defense

www.volvodefense.com

Glädje och sorg i Sälen

Den nyss avslutade Rikskonferensen sätter naturligtvis spår i mina tankar just nu. Debatten var till stora delar glädjande, ett stort antal partier hade insett att det finns ett behov av ett starkare försvar.

Deras resonemang grundade sig mycket på synsättet att ett självständigt land behöver en grundnivå på sitt försvar, oavsett hotbild, för att kunna uppfylla sina plikter både mot befolkningen men också mot sin omvärld. Just det här synsättet har Officersförbundet förfäktat länge, vi måste säkerställa vår grundläggande försvarsförmåga i enlighet med det riksdagen beslutat ska gälla, det vill säga målet för det militära försvaret ska vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet.

Politiska sprickor

Men diskussionen visade också på ett antal tydliga konfliktytor mellan de olika partierna – hur ska personalförsörjningen gå till, hur organisationen ska vara utrustad, ska vi vara en del av NATO eller inte, med mera. Sammantaget innebär detta att försvarsberedningens rapport i slutet av mars blir extremt intressant. Lyckas partierna komma överens om skrivningarna!

Respekt mannen!

Glädjande är att ÖB, som jag bedömer det, lyckades med konststycket att samtidigt beskriva allt det bra som vi gör i Försvarsmakten idag i form av insatser, beredskap med välutbildade förband med mera samtidigt som han lyfte fram de utmaningar som Försvarsmakten har nu och i framtiden. För det förtjänar ÖB all respekt för sin tydlighet. Alltför länge har regeringens ömma tår när det gäller kritik för

den pågående försvarsreformen riskerat den samma. Problemet är nämligen att regeringen genom sin känslighet för kritik, riskerar att aldrig få reda på verkligheten. Därigenom minskar även riksdagens och allmänhetens möjlighet att få en rättvis bild av läget. Resultatet kan bli en politik som baseras på felaktiga antaganden och minska förtroendet hos såväl politiker som allmänhet för försvarets förmåga att genomföra förändringarna.

Redundans eller reduktion?

Ett exempel på just det sistnämnda är det arbete som idag pågår inom Försvarsmakten för att verkställa RB 5. Statsrådet tog i sitt anförande upp vikten av redundans i organisationen. Hon uttryckte att det är helt oacceptabelt att viktiga, dyra tekniskt komplicerade system kan bli stående på grund av att ett antal befattningshavare är sjuka eller tjänstlediga. För att säkerställa detta borde det finnas extra rader eller till och med i vissa fall skuggbesättningar. Det här är precis det som jag ofta hör medlemmar framhålla som en avgörande faktor. Inte bara för att säkerställa den dagliga driften utan även tillgänglighet över året när ledigheter ska tas ut. Problemet är dock att Försvarsmaktens planerade minskningar utifrån FMOrg 13 kombinerat med de ytterligare neddragningar inom personalområdet som RB 5 innebär helt tar bort den eventuella redundans som idag finns inom Försvarsmakten.

Om neddragningarna kommer att genom-



Foto: Cecilia Larsson

föras på det sätt som presenterats kommer det inte ens att finnas kontinuerligt tjänstgörande personal för att bemanna dessa system när alla är på plats. Ett tillräckligt antal yrkesofficerare och kontinuerligt tjänstgörande soldater och sjömän är en förutsättning för beredskap, nationella- och internationella insatser.

STOCKHOLM 24 JANUARI 2014
LARS FRESKER, FÖRBUNDSORDFÖRANDE

> KANSLIET

Förbundsdirektör

Peter Löfvendahl
Arbete: 08-440 83 56
Mobil: 070-580 51 07
peter.lofvendahl@officersforbundet.se

Kamrer Susanne Skäfte

Assistenter

Barbro Kristiansson
Berit Fekete

Ombudsmän

Pelle Avelin, Patrik Larsson
Conny Jansson, Mikael Boox
Mikael Kenttälä, Fredrik Norén

Medlems- och försäkringservice

Susanne Bredberg
Annika Hägglund

Förhandlingschef

Niklas Simson

Informations-, press och webbansvarig

Daniel Skoglund

Informatör/Redaktör

Eva Langlet

Officersförbundets förtroendevalda revisorer

Torbjörn Ekelund
Per Thulin

Adress

Officersförbundet
Box 5338, 102 47 Stockholm

Telefon

08-440 83 30

Fax

08-440 83 40

E-post

kansliet@officersforbundet.se

INNEHÅLL



> Man trivs ofta på den egna lilla arbetsplatsen men tröttnar på alla ständiga omorganisationer och ändringar av system.

Ove Karlsson, Am- och materielplutonchef, F21

LEDARE

3 Glädje och sorg i Sälen

NYHETER

- 5 Bullerskador ökar bland officerare
- 6 Insatsorganisationen uppfyllt till 95 procent
- 7 Finland tror inte på yrkesförsvaret
- 8 F17 räds smygnedläggning
- 9 FS26 vill se ensade fysiska krav
- 10 Trist försvar bör få mer pengar

REPORTAGE

12 Trakasserier mot svensk officer

FÖRBANDSBESÖK

16 Fortsatt teknikerbrist på F21

ANALYS

24 Inhemsk oljeboom kan öka USA:s beroende

FÖRBUNDSNYTT

- 26 Kronans kläder inte ok för kvinnor
- 27 Revisionsförhandlingarna går framåt
- 28 Anställningsstopp i FM
- 29 Ny förbundsstyrelse ska väljas!

INSÄNDARE

30 Borttappat: Ett ledarskap



> PRESIDIUM

FÖRBUNDSORDFÖRANDE:

Lars Fresker. Tel: 08-440 83 47,
Mobil: 0706-28 25 81
lars.fresker@officersforbundet.se

1. VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Johnas Mård. Tel: 0455-853 27,
Mobil 0703-20 23 49
johnas.mard@officersforbundet.se

2. VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Maria von Below. Tel: 0920-234 000
maria.vonbelow@officersforbundet.se



> FRÅGOR

Frågor kring medlemskap, medlemsuppgifter och försäkringar

Susanne Bredberg och Annika Hägglund 08-440 83 30. Telefonstängt onsdagar och fredagar

Frågor kring löne- och anställningsvillkor, rättshjälp, facklig utbildning mm

Ombudsmän Medlemsstöd: 08-440 83 30

Frågor kring information, press och hemsida

Daniel Skoglund 08-440 83 49, 076-525 40 85
Eva Langlet 08-440 83 34, 070-654 45 00

> REDAKTION

OMSLAGSBILD

Foto: Marcus Hortlund

ANSVARIG UTGIVARE/ CHEFREDAKTÖR

Daniel Skoglund 076-525 40 85
daniel.skoglund@officersforbundet.se

REPORTRAR

Linda Sundgren 0708-20 39 88
linda.sundgren@officersforbundet.se

ADRESS

Förbundskansli/tidningsredaktion
Box 5338, 102 47 Stockholm
Besöksadress: Sturegatan 15, 4tr

TELEFON

Växel 08-440 83 30

FAX

08-440 83 40

ANNONSER

Irmér Media AB, 08-742 10 08
info@irmermedia.com

Annons bOKas senast 1 vecka
före redaktionellt manusstopp.

LAYOUT

Produktionsdesign AB

TRYCK

Ljungbergs tryckeri,
Klippan

MANUSSTOPP

Officerstidningen
Nr 2, 18 februari
Nr 3, 1 april

INSÄNDARE

Insändare som överskrider
3500 tecken inklusive
blanksteg tas ej emot.

Eftertryck utan skriftligt
tillstånd från redaktionen
förbjudes.

Insändare skickas till:
info@officersforbundet.se

Bullerskador ökar bland officerare

Trots mångåriga insatser för att minska hörselskadorna är buller fortfarande en av de faktorer som leder till flest skador inom Försvarsmakten. I fjol mer än fördubblades antalet bullerrelaterade arbetssjukdomar.

– När folk slutar i försvaret testar vi dem och det är därför vi sett en ökning av bullerskadorna de senaste åren. Officerare är en utsatt yrkesgrupp, det går inte att komma ifrån, och många får problem med hörseln när de kommer upp i åren, konstaterar Jan-Erik Wettermark på Försvarsmedicincentrum, FömedC.

Rejält försenad kom FömedCs arbetsskaderapport för 2012 strax innan jul. Den visar att bullerskador toppar listan över orsaker till arbetssjukdomar och att det skett en ökning de senaste två åren. Jämfört med 2010 hade antalet bullerskador nästan fördubblats.

En majoritet av de drabbade är manliga officerare över 55 år. Främsta orsaken till skadorna är, enligt rapporten, exponering för flyg- och helikopterbuller eller impuls ljud från vapen.

– När man utsätts för buller från så många håll under ett helt yrkesliv blir hörseln till slut utmattad och du får en skada, säger Wettermark.

Testa kåpan

Buller är ett prioriterat skadeområde inom Försvarsmakten och sedan slutet av nittiotalet publiceras årligen en separat bullerrapport. Den senaste är från 2010. Den visar att hörselskadorna sjunkit kraftigt under 2000-talet vilket tillskrivs

såväl bättre skyddsutrustning som ökad medvetenhet om problemet. Men trots det är bullerskador fortfarande ett bekymmer och betydligt vanligare inom försvaret än bland yrkesverksamma generellt.

– En orsak till skadorna kan vara att hörselskydden med tiden tappar spänsten. På servicecentren finns vågar där vi kan testa kåpornas tryck mot huvudet, men det räcker inte att göra det en gång. Kåporna måste testas regelbundet för att kontrollera att nivån upprätthålls över tid, säger Wettermark.

En annan möjlig anledning till skadorna kan vara att skydden inte används på rätt sätt, menar Wettermark.

– En del böjer ut dem därför att man tycker att det är obekvämt när de trycker mot huvudet. Jag kan förestå att det inte känns så trevligt när man jobbar hårt och blir svettig, men används de inte på rätt sätt ökar risken för skador.

Varning för slarv

När det gäller utvecklingen av hörselskydd har det gått framåt. Numera finns exempelvis både proppar och kåpor som släpper igenom dagligt tal, men stänger ute skadliga frekvenser. Men hur man väljer att använda sina hörselskydd är också kopplat till uppdraget, konstaterar Wettermark



Foto: FEBB

Många år av buller utmattar hörseln.

– Att kunna höra vad som händer i omgivningen är en säkerhetsfråga. Man kan inte gå hur långt som helst för att skydda hörseln, det är en avvägningsfråga, säger Wettermark.

Innan värnplikten lades i malpåse 2010, var rekryter den mest utsatta gruppen för hörselskador. Hur bullret kommer att påverka det stora antalet anställda soldater, sjömän och gruppbefäl som nu finns inom försvaret, ska FM följa extra noga. Enligt bullerrapporten

från 2010 bedöms risken för skador som relativt hög inom dessa yrkeskategorier.

– Ska man jobba som soldat i åtta år och harva på med sina övningar finns en risk att man börjar slarva med skydden. Det lägger ansvar på cheferna att informera personalen om riskerna. Vi kommer också att ha särskild koll på hur hörseln påverkas hos de tillfälligt anställda som bara är inne i försvaret då och då, säger Wettermark.

LINDA SUNDGREN

Träning leder till flest olyckor

Under 2012 anmäldes totalt 1 434 arbetsskador inom Försvarsmakten. Flest anmälda arbetsolyckor efter så kallat sakansvarsområde är fysisk träning, följt av överbelastning

och tand- och hörselskador. När det gäller arbetssjukdomar är buller den vanligaste orsaken till anmälan; därefter belastning och sociala eller organisatoriska faktorer. Ska-

dorna bland utlandstjänstgörande minskade med drygt tio procent jämfört med året innan.

LINDA SUNDGREN

NOTISER

NIO LUFTFÖRSVARSSCENARIER PRESENTERADE

Den luftförsvarsutredning som ska undersöka svenskt luftförsvar efter 2040 kom ut med sitt första delbetänkande den 20 december 2013.

Delbetänkandet ger nio möjliga scenarior baserade på tre olika faktorer: konfliktnivå, grad av internationell

försvarssamverkan och insatsmiljöer. Studerade konfliktnivåer är fred, kris och krig. Grad av internationell försvarssamverkan är Sverige enskilt, Sverige med liten stat, Sverige med stormakt och Sverige med flera stater. Insatsmiljöer är Östersjön, Norska

havet, Sub-Sahara och en okonventionell angripare.

Kommittén ska i sitt arbete utgå från en i huvudsak bibehållen ekonomisk ambitionsnivå för luftförsvaret. Utredningen omfattar luftstridskrafterna. Med dessa avses flygstrids-

krafter och de luftvärnssystem som ingår i luftoperationerna. Det innebär att luftvärn för förbands egenskydd inte ingår i det studerade luftvärdet.

Slutbetänkandet ska levereras i november i år. (DS)



Den politiska retoriken på Sälens högfjällshotell var skarp, men hur politiken blir, återstår att se.

–Vissa har tolkat detta som att Försvarsmakten anser att en reduktion av vår insatsorganisation är möjlig. Så är inte fallet.

ÖB: Insatsorganisationen uppfylld till 95 procent

Försvarsberedningen låg som en våt filt över årets Rikskonferens i Sälen. I år deltog över 300 journalister, förtroendevalda, politiker och tjänstemän. Ett rekordstort antal närvarande, enligt arrangörerna Folk och Försvar. Sex av riksdagspartierna skickade partiordföranden till Högfjällshotellet.

Innan konferensen hade överbefälhavaren Sverker Göranson gjort en uppföljare till förra årets SvD-in-

tervju som gav upphov till debatten om enveckasförsvaret.

– Vi ska försvara hela Sverige, men vi kan inte försvara hela ytan på samma gång. Vi kommer att tvingas göra operativa val om var ska vi satsa resurserna, sade Sverker Göranson till SvD och bejakade att rådet till politikerna sannolikt skulle bli att koncentrera resurserna i Stockholm för att säkra riksledningen.

Stillsam revolution

Den riktiga gnistan uteblev dock i

år trots, eller kanske på grund av, det så omtalade ”supervalåret.” Flera av partierna talade om ökat nationellt fokus och en vilja att öka försvarsbudgeten. Konkretionerna uteblev dock. Väldigt få ville ”föregripa försvarsberedningens arbete” som presenteras i slutet av mars.

ÖB lyfte i sitt tal fram ekonomin.

– Att tillgodose helheten i Försvarsmaktens samlade operativa förmåga är en grundbult för mig som ÖB. Med en begränsad ekonomi och med ett omfattande materiel-

omsättningsbehov, är detta en svår avvägning. Om förra årets avvägning var komplicerad är årets ännu svårare, sade Sverker Göranson.

Han kommenterade även Försvarsmaktens perspektivplan. Som redan beskrivits i OT utgår den från oförändrade anslag och beskriver att myndigheten måste välja mellan att följa med i teknikutvecklingen och lägga ner förband, eller behålla dagens struktur men med omodern utrustning.

– Vissa har tolkat detta som att Försvarsmakten anser att en

> NOTISER

FORTIFIKATIONSVERKET BLIR KVAR

Fortifikationsverket som under flera år levit under nedläggningshot (se OT 1/2013) blir kvar. Det beslutade socialdepartementet innan nyår.

– Vi har kommit fram till att det inte finns tillräckliga skäl för att avveckla Fortifikationsverket. Myndigheten

kommer även i fortsättningen att ha ett stort bestånd av fastigheter att förvalta, och den nya struktur som vi arbetat med har visat sig inte leda till de fördelar som hade motiverat en stor organisationsförändring. Därför väljer vi att låta myndigheten vara

kvar som den är, säger civilminister Stefan Attefall, i ett pressmeddelande.

Fortifikationsverket har under nedläggningshotet tappat mycket personal. (DS)

FÖRDUBBLAT ANTAL

Antalet som i första hand sökt till officersprogrammet har fördubblats jämfört med föregående år, enligt Försvarshögskolan (FHS). Den 15 januari var sista dagen för direktansökning till officersprogrammet (OP). Totalt skickade 565 personer in

reducering av vår insatsorganisation är möjlig. Så är inte fallet. Utifrån den utveckling som pågår i vårt närområde kan jag som överbefälhavare inte rekommendera en mindre förbandsvolym. Jag vill fortsätta att utveckla IO 14. Men om det inte tillförs högre anslag leder detta oundgängligen till ett vägval mellan degraderad förmåga, eller bibehållen kvalitet, men då med en mindre volym än IO 14, sade Sverker Göranson.

Territoriell integritet i täten

På den efterföljande presskonferensen ställdes frågan om vi någonsin kommer att få se IO 14 i verkligheten.

– Du ser den redan idag. Vi har valt att bygga den i de delar som stödjer territoriell integritet, det vill säga marinen och flygvapnet. Dessa är i huvudsak uppfyllda. När det gäller markstridskrafterna gör vi det i den takt som rekryteringen tillåter. Vi har krigsplacerat personal och tidigare värnpliktig personal till 95 procent i snitt över organisationen. Skulle någon trycka på knappen kan vi kalla in dem, om riksdagen så beslutar, sade Sverker Göranson.

ÖB varnade för alltför tvära kast i försvarspolitiken utan manade politiker och debattörer till besinning.

– När jag lyssnar på anföranden här och läser vad olika företrädare skriver. Då varnar jag för att kasta om allting helt och hållet. Det här kräver en mycket längre horisont för att få det stabilt och bra, sade han.

Värnpliktsretorik

Det var framförallt folkpartiet och socialdemokraterna som kom med tydliga åtgärder. Båda talade om återinförd värnplikt. Men när det

skrapades lite på retoriken visade det sig att ingen av dem menade värnplikt som de flesta åhörare säkert tolkade begreppet. FP avsåg möjligheten att krigsplacera tidigare tjänstgörande i FM i upp till tio år efter avslutad tjänstgöring.

– Det kanske vore klokt att studera den kombination av professionella soldater och värnpliktiga som man har i Norge och Danmark. Jag säger inte att vi ska göra på det sättet, utan att det är intressant att rikta blicken dit, sade Peter Hultqvist, socialdemokraternas försvarspolitiska talesperson och ordförande i försvarsutskottet. Han föreslog en återinförd allmän mönstringsplikt för ungefär 20 procent av varje årskull.

Moderaterna i form av statsminister Fredrik Reinfeldt och försvarsminister Karin Enström fortsatte att tala om försvarsreformen som en framgång, men medgav att vissa justeringar kan behöva göras. Moderaterna pekade på att man tillfört 200 miljoner i årets försvarsbudget och att siffran kommer att ökas i kommande budgetar upp till 500 miljoner årligen. De uttalanden om höjd försvarsbudget som gavs av andra partier gav statsminister Fredrik Reinfeldt inte mycket för.

– Jag är med i de rum där ni inte är med. I de rum där partier förhandlar. När allt ställs mot allt, det är då politik blir intressant. Och då är vi förbluffande överens om nivåerna. Jag har inte haft en enda svår förhandling om detta. Inte en enda gång. Och det kommer jag inte att ha i framtiden heller, sade Fredrik Reinfeldt.

DANIEL SKOGLUND

Finland tror inte på yrkesförsvaret

Den mest prominente utländske deltagaren på årets Rikskonferens var Finlands president Sauli Niinistö. Han valde dock att ha en diplomatisk approach under sin närvaro och menade att han blev citerad ur sitt sammanhang då han skulle ha sagt att Sverige var ett militärt vakuum.

– Ni har ju bättre förmåga i flotan och ett mycket bra flygvapen. Kanske är vi lite bättre på marken. Men jag menade inte att säga att Sverige är något slags vakuum. Men det har aldrig varit bra om det, på en teoretisk nivå, blir ett vakuum i Sverige, sade han.

På sin presskonferens sade han att han ansåg att Finland aldrig



Sauli Niinistö, Finlands president.

skulle ha möjlighet att bygga sitt försvar utan värnplikt med hänsyn till sin långa landgräns.

DANIEL SKOGLUND

Sjukvård militärt mål i Syrien

Konflikten i Syrien diskuterades under Rikskonferensen. Journalisten Bitte Hammargren lyfte fram hur komplex konflikten är med en splittrad opposition som även slåss inbördes, samt vilken påverkan konflikten i sin helhet faktiskt har på hela regionen, samt hur flera länder driver krig via ombud i Syrien.

Yves Daccord, generaldirektör för internationella röda korset (ICRC) lyfte fram att konfliktens parter medvetet bekämpar sjukvårdsinrättningar och personal med det strategiska syftet att driva civilbefolkningen till den egna sidan

för att få hälso- och sjukvård. Försök av ICRC att skapa neutrala sjukhus har misslyckats.

– Syrien kommer i historien att bli känt för att det är det mest tydliga exemplet på att de stridande parterna från dag ett bestämde att hälso- och sjukvård var måltavlor, sade han.

Företrädare för de olika sidorna är öppna med att de anser att det är brottsligt att ge vård till en skadad fiendesoldat. Enligt Yves Daccord har våldsnivån i Syrien aldrig varit högre än nu, huvudsakligen på grund av de inledda fredsförhandlingarna. Parternas mål är att kunna förhandla från en styrkeposition.

DANIEL SKOGLUND

SÖKANDE TILL OP

en ansökan. Det är mer än en fördubbling jämfört med föregående år. Då var antalet direktansökningar 273 stycken. De sökande ska nu testas och lämplighetsbedömas. Kursstart sker i augusti. (DS)

FÖRSVARET DEMENTERAR NORSK HEMTAGNING

Svenska försvaret och den norska regeringen dementerar SVT:s nyhet den 14 januari att Norge kallar hem sina officerare från det svenska högkvarteret efter att Archer-samarbetet avbrutits. Enligt båda parter handlar det om att de två norska officerarnas

tjänstgöringstid går ut i augusti. Istället för att ha personal på plats kommer man att sända personal i samband med specifika samarbetsprojekt, skriver de båda.

Den svenske officer som tjänstgör i Oslo har kontrakt till 2015 och inget

beslut har fattats att kalla hem denne. Samma sak gäller för den svenske officer som är stationerad i det norska operativa högkvarteret. (DS)

F17 räds smygnedläggning

I december tillkännagav Försvarets materielverk (FMV) att man vill lägga ned flygverkstaden på F17 i Ronneby och flytta underhållet till F7. F17 anser att underlaget missat fem viktiga punkter. Bland annat är man rädd att en flytt innebär risk för en smygnedläggning av förbandet.

– Vi har med stöd av expertisen kommit fram till att en nedläggning, flytt och återuppbyggnad ger ett produktionstapp på upp till 4000 flygtimmar för Jas39, vilket motsvarar ett helt års flygproduktion för oss. Siffran är utifrån FMV:s antaganden, men vi bedömer att det kommer att ta ännu längre tid innan verksamheten kommer igång. Och dessutom, även om flygtidstappet endast skulle bli 25 procent av det beräknade vore det allvarlig, säger Magnus Liljegren, ställföreträdande chef för F17.



Magnus Liljegren

Foto: FBB

Fem invändningar

Det är en av fem invändningar som F17 kommer med i en skrivelse till Högkvarteret.

– Även om ett beslut om en verkstadsnedläggning ligger inom FMV:s mandat finns det en överhängande risk att vi faktiskt inte kommer att kunna lösa våra uppgifter så vi tycker att det är viktigt att upplysa Högkvarteret om våra bedömningar, så att inte Försvarmakten kommer till insikt för sent och undrar varför ingen sade något, säger Magnus Liljegren.



F17 anser att det finns fem områden där FMV:s utredning brister.

Foto: Johan Lundahl – FBB

En annan invändning som kommer är att det i FMV:s utredning inte framgår vem som ska bekosta och genomföra alla de transportflygningar som kommer att krävas när flygplan, personal och materiel måste flygas mellan F7 och F17.

Vidare anser F17 att överföringen av tekniker från flygverkstäderna till basbataljonen inte är realistisk då det handlar om olika typer av kunnande i de olika verksamheterna, samt att tiden för att få nya tekniker i full drift på Sätenäs är underskattad. Dessutom påpekas att försvaret har anställningsstopp för civila vilket försvarar situationen ytterligare.

Sedan anser F17 att det är en brist i FMV:s underlag att underhållet för helikopter 14 exkluderats. I nuvarande infrastrukturplan för F17 har man utgått från att det bakre underhållet på helikoptrarna genomförs i flygverkstaden. Om det nu försvinner måste sannolikt redan projekterade hangarer modifieras vilket troligen kommer

att leda till fördring och försening.

Första spiken

F17:s sista – och från flottiljens perspektiv – kanske den mest allvarliga konsekvensen: Om man nu lägger ned flygverkstaden kan det vara första spiken i kistan för flottiljen. Med färre antal Jas-flygplan i framtiden finns det sannolikt möjlighet att minska antalet stridsflygdivisioner. Redan 2008 menade Försvarmakten att det fanns marginaler för att lägga ned en flygflottilj. Något politikerna då slog broms på.

– Det står i FMV:s rapport att det är viktigt att Försvarmakten och FMV är överens så att man i framtiden inte står med en flygverkstad på en ort där det inte bedrivs stridsflygverksamhet. Mellan raderna står det alltså i utredningen att ska man i framtiden lägga ner en flygflottilj så blir det F17, säger Magnus Liljegren.

– Följer man de principerna då menar vi att man, om man lägger

ned flygverkstaden i Ronneby, i förtid föregripit ett beslut som kanske ska fattas 2015 av politikerna. Då har man bakbundet politikernas möjlighet att välja hur man vill utforma försvaret. Man kan tycka att det vore klokt att avvakta intill dess att ett förnyat försvarsbeslut ges och att vi har mer kunskap om vad nya exportuppgifter ställer för krav, samt hur underhållet av helikopter 14 skall lösas, säger Liljegren.

FMV:s mål är att spara pengar som en del i reformeringen av försvarslogistiken. Av dagens tre verkstäder anses en överflödig. Enligt utredningen sparar en nedläggning av verkstaden i Ronneby 10–15 miljoner på årsbasis. Ronneby rekommenderas för nedläggning på grund av att verkstaden är minst av de tre befintliga och att det bedöms svårast att bygga ut i Ronneby, enligt FMV. Verket skriver också att omställningskostnaderna är höga och att det bedöms ta 3–4 år innan en flytt börjar ge någon besparingseffekt.

DANIEL SKOGLUND

> NOTISER

TVÅ AV TRE STRIDSFORDON SKA RENOVERAS

Regeringen beslutade den nionde januari att Försvarmakten får renovera "en betydande del av arméns stridsfordon 90." Regeringen skriver

dock att "den exakta kostnaden för renoveringen är belagd med sekretess".

Enligt Försvarmaktens öppna materielplan ska minst 365 stridsfor-

don renoveras till en kostnad i intervallet 1,6–2,2 miljarder kronor. I samband med renoveringen ska även det nya stridsledningssystemet

SLB installeras. Enligt FMV finns 509 stridsfordon 90 i Försvarmakten. (DS)

FS26 vill se ensade fysiska krav

Visionen att svenska försvaret ska sätta in samma enheter borta som hemma är långt från att förverkligas. Det framgår av Afghanistanförbandet FS26:s utbildningsrapport från Livgardet. FS26 består av personal från 18 olika förband vilket försvårat samträning och interaktion under utbildningen, enligt rapporten.



FS26 är nöjda med utbildningen, men ger flera förslag på förbättringar.

Bland annat varierar de fysiska kraven beroende på hemmaförband, menar förbandet. Dessutom skiljer de fysiska kraven i olika dokument från Högvärterets olika delar.

Dessutom efterfrågas varierade utbildningskrav beroende på befattning. Bland annat har personalavdelningen gått tungt under

utbildningen då de förutom utbildningen jobbar med personaltjänst från dag ett. Kontingenten undrar därför om exempelvis den personalen behöver samma skjututbildning som personal som frekvent rör sig i insatsområdet.

Internationella utbildningsenheten har emellertid "på ett flexibelt och lyhört sätt" anpassat utbildningen utifrån de sena styrningarna

för uppgifter och kapacitet för förbandet, skriver FS26. FS26 efterfrågar även mer samordning mellan de olika utbildningsdelarna. Likartade pass har getts vid flera tillfällen bland annat genomgångar rörande läget i Afghanistan och säkerhetstjänst.

FS26 tog över ansvaret i Afghanistan den första december 2013.

DANIEL SKOGLUND

Varannan rekryt försvann på vägen

57 procent av de som nominerades till att göra grundläggande militär utbildning (GMU) under 2013 ryckte ut med godkänt resultat. Det framkommer av en preliminär prognos från Försvarmakten. 5252 personer nominerades och ungefär 3780 personer ryckte in. Av dessa slutförde 2970 sin GMU med godkänt resultat.

2013 ryckte nästan dubbelt så många in som 2012. Andelen som hoppade av ligger på likartade nivåer de båda åren. De slutgiltiga resultaten presenteras i Försvarmaktens årsredovisning i februari.

DANIEL SKOGLUND

Svenska officerare till Mogadishu

EU:s utbildningsinsats för den somaliska militären flyttar under januari-februari från Uganda till huvudstaden Mogadishu i Somalia. 14 svenska officerare kommer att ingå i insatsen. Det handlar om ett utbildningsteam samt stabspersonal. Den somaliska armén kommer att utbildas i verksamhet upp till kompaninivå, men med fokus på grupp- och plutonsnivå. Utbildningen kommer att ske på en camp i Mogadishu. För bevakning står afrikanska unionens FN-trupp i landet, samt lokala säkerhetsföretag. EU-insatsen står för sin egen sjukvårdstjänst. Somalia betraktas som riskfyllt.

DANIEL SKOGLUND

Försvaret får sig en känga

8000 nya kängor av modellen marschkänga 08 finns nu redo att distribueras ut till förbanden, enligt ett meddelande från FMV. Marschkänga 08 ersätter inte marschkänga 90 utan de två modellerna ska finnas parallellt i systemet. De soldater som har en tjänst och uppgifter där man bär

mycket kommer att få den nyare kängan. Enligt FMV bedömdes marschkänga 08 av testsoldaterna som mest bekväm av de två kängmodellerna som gick vidare till sluttester. Kängan finns i storlekarna 34–50.

DANIEL SKOGLUND

K3 vill få utgöra NBG-stomme

K3 har hemställt om att få ansvaret att sätta upp stombataljon (Core Bn), samt spanings- och under rättelseförband, i den nordiska stridsgruppen NBG 2018. Det framgår av en skrivelse till produktionsstabens arméavdelning. K3 anser att förbandets utvecklingsplaner, medger rätt förmåga och

volym för att kunna utgöra stombataljon. Högvärteret har ännu inte fattat något beslut om uppsättande av NBG 18 och i nuläget finns ingen fastställd arbetsplan för utarbetandet av stridsgruppen.

DANIEL SKOGLUND

Personal-försörjningen utreds

Stefan Ryding-Berg, Försvarmaktens tidigare juridiske chef, ska utreda hur försvarets personalförsörjning bör förändras för att bli långsiktigt hållbar, skriver försvarsdepartementet.

Han ska bland annat föreslå ytterligare åtgärder för att säkerställa en bred rekryteringsbas för Försvarmaktens militära personal, samt även lämna förslag till hur det civila meritvärdet av en militär anställning och utbildning kan öka. Vidare ska Ryding-Berg även klarlägga förutsättningarna enligt dagens regelverk för att öka hemvärnets tillgänglighet i fredstid. Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2014.

DANIEL SKOGLUND

LUFTVÄRNETS STRIDSKOLA ANALYSERADE BATALJONSSTRUKTURER

Luftvärnets stridsskola (LvSS) håller på att fastställa krigsförbandsspecifikationerna för luftvärnsbataljon 2017. Under luftvärnsfältövningen, som

genomfördes under slutet av förra året, framkom att arbetet med logistik för de nya enheterna med det nya luftvärns-systemet 98 (Iris-T) haltat, vilket därför

ska vidareutvecklas, rapporterar LvSS efter fältövningen. Olika bataljonsorganisationer diskuterades också för att se hur de förväntade personalre-

duceringarna till följd av regeringsbeslut 5 (FMorg18) påverkar luftvärdet och hur effekten kan optimeras, trots minskningar. (DS)



Allmänheten är positiv till att skjuta till mer pengar till försvaret, enligt en rapport från MSB.

Svenska folket:

Trist försvar bör få mer pengar

Det är bara EU-frågor som är tristare än försvarsfrågor, enligt det svenska folket. Samtidigt anser rekordmånga att försvarsutgifterna bör ökas. Och stödet för värnplikten har stigit konsekvent sedan den slopades. Det visar Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i sin opinionsundersökning för 2013.

Rapporten släpptes samtidigt som rikskonferensen i Sälen. Där uppmärksammades det av flera att motviljan mot Nato minskat. 2013 var det endast fyra procentenheters övertikt för de som anser att Sverige bör stå utanför Nato, jämfört med de som anser att Sverige snarast eller på sikt bör söka medlemskap.

Samtidigt finns det fler Nato-frågor i undersökningen som gör bilden av opinionen mer svårtydd. 49 procent anser att Sveriges militära alliansfrihet påverkar Sveriges säkerhet positivt. Endast tre av tio (28 procent) anser att ett svenskt Natomedlemskap skulle vara positivt för Sveriges säkerhet, fyra av

tio (37%) tror att det skulle vara negativt. Sex av tio (60%) anser att Nato bidrar väsentligt eller i någon mån till fred och säkerhet.

– Hur de olika svaren samspelar kan man ju fundera på, men jag har tyvärr inget bra svar. Frågorna är olika ställda i olika delar av undersökningen, säger Ingela Stenbäck, handläggare på MSB som jobbat med rapporten.

Mer pengar, mer plikt

När det rör försvarets finansiering är andelen positiva till ökad försvarsbudget på den högsta nivån av de år som redovisas. 38 procent anser att man bör öka försvarsbudgeten, 31 procent att de ska vara oförändrade och endast 12 procent vill att de ska sänkas. 18 procent saknar åsikt. Tidigare toppår var 2008 då 36 procent ansåg att anslagen borde höjas, 2001 då 34 procent ansåg det, samt 1987 då 32 procent ansåg det.

– Det är den högsta nivån sedan 2008. Har du varit mycket diskussion i media kring försvaret under det gångna året. Tittar man på förändringen är det de som vill behålla

2.5.4 Inställning till statsutgifterna för Sveriges militära försvar

Frageställning: Tycker du att statsutgifterna för Sveriges militära försvar bör ökas, behållas oförändrade eller minskas?

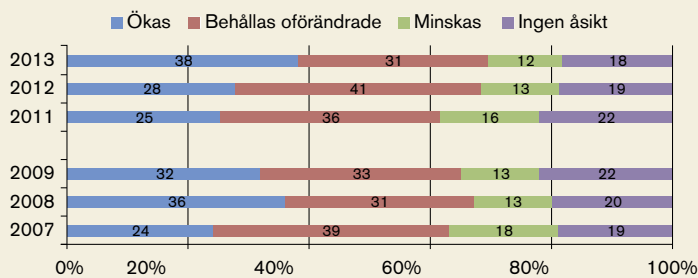


Diagram 28: Inställning till statsutgifterna för Sveriges militära försvar

försvarsutgifterna konstanta som gått över till att anse att anslagen behöver höjas. De som är kritiska till försvaret och höjda anslag är ungefär lika stora, säger Ingela Stenbäck.

En annan spännande faktor är att stödet för värnplikt ökat sedan den avskaffades 2010. Denna trend syns i två frågor. Sedan 2011 har andelen som anser att försvarspolitikerna är mycket eller ganska bra fallit från 40 procent till 26, andelen

som anser den vara mycket dålig har fördubblats från nio till 18 procent. Samtidigt indikerar undersökningen att försvarsfrågor inte engagerar. Intresset för försvaret kommer näst sist av tio givna svarsalternativ. Endast EU-frågor ansågs som tråkigare.

Undersökningen besvarades av 1011 individer under perioden 24 september till 15 oktober 2013.

DANIEL SKOGLUND

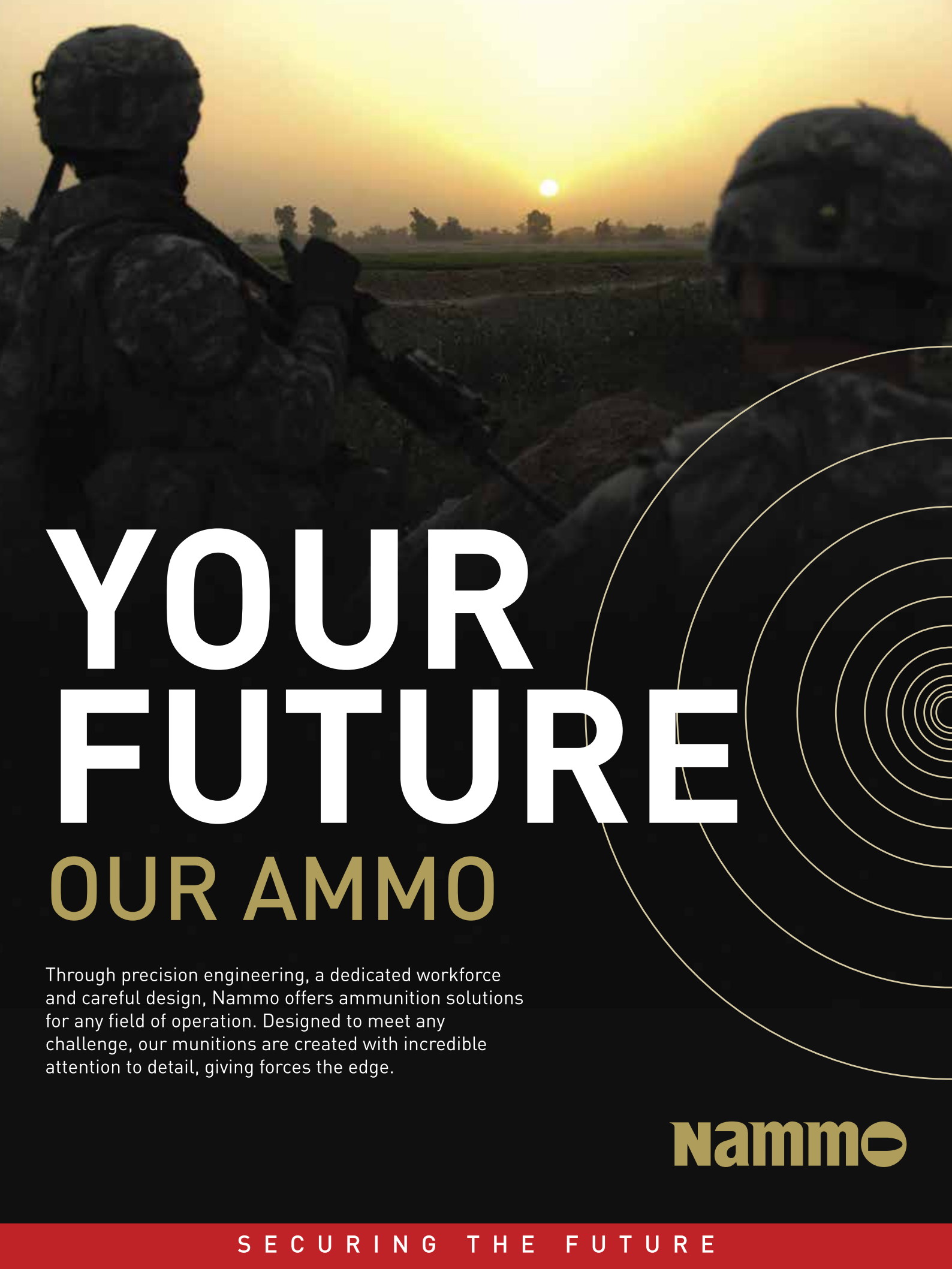
> NOTISER

FÖRSVARET SKA REDOVISA KOSTNADERNA FÖR STATSFLYGET

Regeringen har bett Försvarsmakten att inkomma med ett fördjupat underlag rörande statsflyget. Bland annat utformning, kapacitet och genomförd

verksamhet, samt hur tillgängligheten ser ut under 2014. Även driftskostnaderna och eventuell påverkan på övrig försvarsverksamhet ska redovisas. Svaren ska ges senast 31 januari. Bloggarna Wiseman's wisdom och Skipper har uppgett att statsflyget är en uppenbar minusaffär för

försvaret och ges till ett synnerligen rabatterat pris i jämförelse med kostnaderna på den civila marknaden. (DS)



YOUR FUTURE

OUR AMMO

Through precision engineering, a dedicated workforce and careful design, Nammo offers ammunition solutions for any field of operation. Designed to meet any challenge, our munitions are created with incredible attention to detail, giving forces the edge.

Nammo

SECURING THE FUTURE

TYSKLAND UTREDER

misstänkta

TRAKASSERIER

mot svensk officer

De skulle utbilda somaliska soldater tillsammans. Men någonstans brast det i de mänskliga relationerna inom EU-truppen. Exakt vad som hände får utomstående inte veta. Men det finns en anmälan, som berättar att en kvinnlig svensk officer kände sig sexuellt trakasserad och mobbad av sitt tyska befäl. – Om anklagelserna stämmer är det oacceptabelt, anser tyska försvarsministeriet.

Somalia är ett av världens fattigaste länder, som under nästan 20 år har plågats av inbördeskrig. Sedan 2010 understödjer EUTM Somalia freds- och demokratiseringsarbetet genom att bland annat utbilda regeringens säkerhetsstyrkor. I insatsen deltar soldater från Sverige, Tyskland, Italien, Spanien, Irland, Belgien, Finland, Frankrike, Nederländerna, Storbritannien, Ungern, Portugal och Serbien. Insatsen leds av brigadgeneral Gerald Aherne från Irland. Men de olika europeiska kulturerna och de skilda personligheter som mötte varandra ledde till problem i Afrika.

– Vi kan bekräfta att vi har fått in en sådan anmälan från en svensk officer, säger en talesman för Catherine Ashton, EU:s höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik.

Mycket mer får talespersonen inte säga. Det finns i alla fall förhållningsregler för alla som deltar i en EU-mission, men vad som händer om dessa regler överträds beror på. Det aktuella fallet har utretts internt, men utslaget är inte offentligt. Europeiska unionens militära kommitté skickade sitt utlåtande till de inblandade länderna och det är nu deras sak att besluta om åtgärder eller straff.

– Ärendet är avslutat för vår del, säger den kortfattade talesmannen.

OM DE BERÖRDA länderna alltså inte anser att det finns någon grund för anklagelserna så accepterar EU detta. Och allmänheten får i regel inte reda på någonting, om ingen av de inblandade själv väljer att offentliggöra händelsen.

I det här fallet är det annorlunda. Sverige har sin egen utred-

ning (se text på sid 14) och även Tyskland ser allvarligt på anklagelserna mot den egna soldaten, som flögs hem den första decemberveckan. Redan i Uganda påbörjades undersökningarna om vad som egentligen hände.

– Det handlar om en överstelöjtnant, som blev hemtagen från EU-insatsen i Uganda, bekräftar Matthias Schmitt, från tyska försvarsdepartementet. Om anklagelserna visar sig vara sanna, är officerens handlande helt oacceptabelt, fortsätter han.

I TYSKLANDS RIKSDAG finns en försvarsombudsman som fungerar som kontaktman, framför allt för soldater, men även officerare. som känner sig felbehandlade i "tjänsten". Denne informeras över varje anmälan som görs exempelvis när det gäller sexuella övergrepp.

– Framför allt i ledningspositioner krävs det fingertoppskänsla för att hantera arbetet med skilda kulturer. Varje enskilt fall är ett för mycket och måste utredas snabbt och omfattande av försvaret. Det sker i regel också, menar Hellmut Königshaus, försvarsombudsman. Han vill dock inte kommentera det aktuella fallet innan det är färdigutrett.

Ansvarig för utredningen är i första hand tyska försvarsmakten själv. Det så kallade insatsledningskommandot hade till i början av januari hand om den icke offentliga undersökningen. Eftersom officeren nu inte är utomlands längre, utan tillbaka på sin insatsort någonstans i Tyskland, har fallet skickats vidare till insatsstyrkebasen i Bonn. Försvarsmakten kan, om officeren bedöms



Tyska försvarsmakten ser allvarligt på misstankar om övertramp. Utredningen av händelserna i Uganda är ännu ej offentlig.

skyldig, besluta om allt mellan degradering, böter och avstängning från tjänsten. Bara om den kommer fram till att det är fråga om en straffbar handling enligt tysk lag, måste även en civil åklagare kopplas in och göra en egen bedömning.

DET HAR CIRKULERAT rykten om att händelsen skulle ha lett till ett försämrat förhållande mellan Sverige och Tyskland, men det förnekas av tyska försvarsdepartementet. Den svenska ställföreträdande försvarsattachén i Berlin, Claes Bitterlich kallades in för ett samtal till försvaret, vilket är den normala vägen att gå. Han fungerar som en länk mellan Sverige och Tyskland generellt, när det gäller informationsutbyte om internationella gemensamma insatser.

Vid försvarsministermötet med EU:s Northern Group i Helsingfors den 3 december märktes ingen dålig stämning länderna emellan, uppger en deltagare till Officerstidningen.

– Vi har ett gott samarbete med Sverige och har utbytt information, konstaterar också Hauke Bunks, presstalesman på tyska försvarets insatsledningsskvadron.

Generellt är det den vanliga tyska lagen som gäller även för militär personal. Det finns ingen ytterligare codex, förutom att alla militärer förbinder sig att verka i kamratskap. Den plikten till sammanhållning har funnits sedan det tyska försvaret nygrundades efter andra världskriget 1949.

– Det väger väldigt tungt, anser Bunks. Det man inte gör mot en kompis, det gör man inte heller mot varandra inom försvaret, Efter etappvisa nedskärningar finns nu runt 185 000 militärer

inom det tyska försvaret. I genomsnitt arbetar omkring 9 procent kvinnor där och det är ungefär samma förhållande vid insatser utomlands.

FRÅN DET TYSKA försvarsdepartementet påpekar läkaren och presstaleskvinnan Angelika Niggemeier-Groben att det sedan 1992 finns regler för hur ”särskilda händelser” ska behandlas inom försvaret. Till dessa särskilda händelser hör även misstanke om sexuellt våld, sexuella trakasserier eller distribution av pornografi.

Varje enhet inom det tyska försvaret måste anmäla sådana händelser till närmaste befäl vid blotta misstanken om övertramp. Även försvarsombudsmannen i förbundsdagen får information.

– Fallen omfattar sexistiska skämt, verbala och fysiska attacker, hot och våldtäkt. Men långt ifrån alla misstankar kan beläggas, förklarar Niggemeier-Groben.

Mellan 2006 och 2012 anmäldes 520 militärer för misstanke om sexuella brott. Under samma tid fattade försvaret internt beslut om disciplinåtgärder mot 465 personer och totalt 169 individer dömdes i civil domstol för handlingar med sexuell bakgrund. Över hälften av alla brott mot lagar om sexuell självbestämmande begicks på ledig tid.

– Vi ser mycket allvarligt på felsteg av den här sorten, för vi lägger stort värde på en kamratlig gemenskap inom försvaret, betonar Niggemeier-Groben.

ANNIKA ELLER

Sverige drar lärdom av händelsen, se nästa sida ►

SVENSK ANALYS AV UGANDA-TRAKASSERIER

En svensk officer som tjänstgjorde i EUTM Uganda trakasserades av sin tyske överordnade. Hanteringen av ärendet blev omständlig och nu ska svenska försvaret analysera den.

Den svenska officeren upplevde snabbt efter ankomsten i slutet av augusti att den överordnades jargong var kränkande och att ledarskapet inte var funktionellt. När ingen bättring synes möjlig gjordes en anmälan den trettonde oktober 2013.

I den multinationella insatsen, som avvecklades innan nyår, tjänstgjorde under 2013 en svensk stabsofficer och sju utbildningsofficerare. EUTM-insatsen i Uganda var en relativt liten insats med 125 deltagare från tolv olika EU-länder, samt Serbien. Insatsens ledning bestod också av flera olika nationer.

– Hanteringen av ärendet blev ganska komplext. Vilket så klart upplevdes som mycket frustrerande av de tjänstgörande på plats. Att hantera sådant här är mycket enklare då vi har en egen truppkontingent med en egen förbandschef på plats. Normalt görs en utredning av rättsofficeren med stöd av militärpolis, säger Stefan

Smedman, operationschef på armétaktiska staben i Högkvarteret.

Inledningsvis var endast de två direkt inblandade nationerna involverade, men vartefter ärendet kröp uppför kommandokedjan blev till slut fyra länder inblandade.

– Olika länder har olika jurisdiktion, olika påföljder och regler vid sådana här händelser. Däremot uppfattade jag ingen skillnad i hur de olika länderna såg på själva grundhandlingen, trakasseriet, däremot hur den skulle hanteras, säger Stefan Smedman.

Försvarsmakten är ändå nöjd med slutläget, trots att det var svårt att få igång en rimlig hantering.

– Vår officer fick upprättelse och fick komma tillbaka i tjänst. Den överordnade blev hemskickad, säger Smedman.

Försvarsmaktens HR-centrum finns till hands för att ge officeren stöd om behov finns. Insatsstabens avdelning för erfarenhetsanalys kommer också att analysera hanteringen i syfte att dra lärdomar för eventuellt kommande händelser. Erfarenhetsanalysen planeras att vara färdig i mars.

Officerstidningen har erbjudit den svenska officeren att ge sin bild av händelserna, men denne har tackat nej.

DANIEL SKOGLUND

VÄRVA EN KOLLEGA

Vi är idag cirka 12 500 yrkesverksamma medlemmar i Officersförbundet. Det är bra men vi kan bli fler.

Ett medlemskap i Officersförbundet innebär trygghet genom förhandlingshjälp, en rad olika försäkringar, personlig rådgivning och stöd i alla faser av arbetslivet. Vi vet hur viktigt det är att få hjälp vid de tillfällen man behöver det.

Om vi bara får en chans att berätta det här för alla soldater, sjömän och officerare så är vi övertygade om att fler kommer att vilja bli medlemmar i Officersförbundet – och det är här vi behöver din hjälp


Snacka med en kollega om värdet av att vara med i förbundet och säg att han/hon enkelt ansöker om medlemskap på officersforbundet.se/medlem. Där fyller han/hon också i ditt namn och födelsedatum. Som tack för hjälpen får du en mjuk plånbok och en biobiljett.

På officersforbundet.se kan du läsa mer om förbundet och vilka mervärden som ett medlemskap ger.



www.officersforbundet.se/medlem

*Kampanjen pågår till och med 31 mars 2014.
OBS! Anställda och förtroendevalda i förbundet omfattas inte av kampanjen.*



C2 Vertical Safety
lanserar ny taktisk pannlampa

STRIX® IR

Pannlampa med flera monteringsätt
samt synligt och infrarött ljus

STRIX IR är speciellt framtagen för militärt
och polisiärt bruk. Bär den på hjälmen,
västen, huvudet eller runt nacken.

www.petzl-tactical.com/STRIX

PETZL®

www.petzl.com

Distribueras i Sverige av C2 Vertical Safety AB. www.c2safety.com Foto © Petzl

VI STÖDGER HELA SOLDATFAMILJEN!



Familjestödets innehåll är utformat med hänsyn till de förändrade livsvillkor som kan komma att möta soldatens familjemedlemmar, släktingar & nära vänner i samband med en utlandstjänstgöring.

Vi erbjuder bland annat PREP-kurser för par, individuellt samtalsstöd, familjerådgivning och aktiviteter vid landets soldatthem.

Passa på att anmäla er till vårens PREP-kurser!

För mer info och anmälan, besök vår nya hemsida

www.soldatthem.org

FORTSATT TEKNI



KERBRIST PÅ F21

Officerstidningen besöker Sveriges yngsta flygflottilj, F21, en av vinterns hittills kallaste dagar. De två flygtekniker som är ute och skruvar på det plan som just landat ser ut att längta, in i värmen, bort från den isande vinden som gör att det känns betydligt kallare än de minus nitton grader som termometern visar.

Text: Eva Langlet **Foto:** Marcus Hortlund



– Norrbottens flygflottilj fick flottiljstatus först 1963 men har egentligen funnits sedan 1941 då det sattes upp en flygbaskår här på Kallaxheden för att flygförband i södra Sverige skulle ha någonstans att lära sig att frysa, berättar Leif Edström, stabsofficer vid stridsflygheten och ordförande i officersföreningen på F21.

Idag är det flygflottiljen som äger flygplatsen och också sköter flygledning och fälthållning åt såväl det militära som det civila flyget. Ett arbete som pågår 365 dagar om året.

– Det finns en hel del att hålla efter på Norrlands största flygplats med Sveriges längsta start- och landningsbana, säger Leif Edström med en viss stolthet i rösten.

IDAG ARBETAR CA 900 personer på F21 varav cirka 120, fördelat på två kompanier, är certifierade att jobba direkt med flygunderhållet. De är den största personalgruppen och har till uppgift att få JAS Gripen flygklara så att piloterna kan genomföra sina flygpass. Tyvärr händer det allt för ofta att de inte kan leva upp till dessa beställningar på grund av att de saknar reservdelar.

– I bland får vi får skruva häcken av oss för att få det att fungera. Piloterna kanske har gjort en beställning på sex maskiner för ett flygpass men ändå lyckas vi bara få fram fyra, säger Peter Schmaltz, flygtekniker.

Det är uppenbart att det är reservdelshanteringen som är flygteknikernas största problem här på F21. Det har inte blivit

bättre sen Officerstidningens senaste besök december 2008. Det är fortfarande samma slit för att få till tillräckligt med plan för att piloterna ska kunna genomföra sina flygtimmar. I och med Prio har visserligen problemet förändrat karaktär något. Då, 2008, var det framför allt utbytesenheterna, det vill säga de databurkar som man kan plocka från ett plan till ett annat som ställde till med besvär.

– Vi har våra så kallade hangardrottningar, plan som vi slaktar för att kunna få andra plan flygklara, förklarade Peter Schmaltz 2008.

NU ÄR DET istället ett större bekymmer med reservdelarna, det vill säga sådant som inte kan flyttas från ett plan till ett annat utan måste beställas nya för att kunna ersättas. Vissa saker verkar omöjliga att få fram.

– Prio är ett gissel. En saknad O-ring eller ett lim kan innebära att en maskin blir stående, säger Peter Schmaltz. Hans kollega Erik Normark håller med.

– Det orsakar stor frustration både bland oss tekniker och bland piloterna som ju inte heller kan utföra sitt jobb. Utan människor som brinner för att fixa så skulle vi aldrig få ut så mycket flygtid som vi får. Våra tekniker trollar verkligen med knäna för att få till det utan att sätta flygsäkerheten på spel. Det är yrkesstoltheten som gör att vi lyckas så pass bra som vi gör, fortsätter Erik Normark.

Prio har förändrat arbetssättet. Det är ett så pass komplicerat system att man måste jobba i princip heltid med det för att förstå hur reservdelshanteringen fungerar. Idag är det framför allt en person på materiel som sköter beställningarna via Prio. Han lägger ner mycket jobb och har till och med vid ett tillfälle ringt direkt till Saab för att få fram O-ringar.

Ammunitions- och materielplutonchef Ove Karlsson, som anslutit till samtalet, berättar att han tidigare kunde systemen och kunde rycka in och göra beställningar men att Prio effektivt har satt stopp för det.

– Prio är så svårarbetat att det måste vara en specialist som hanterar reservdelsbeställningarna. Om vår specialist på systemet skulle försvinna så får vi det



Erik Normark



Peter Schmaltz

”1941 SATTES DET UPP EN FLYGBASKÅR HÄR FÖR ATT FLYGFÖRBAND I SÖDRA SVERIGE SKULLE HA NÅGONSTANS ATT LÄRA SIG ATT FRYSA”



jobbigt. Han har piskat fram många flygtimmar åt oss, säger Ove Karlsson.

MEN ALLT ÄR inte elände och det positiva med arbetet väger över. Nu väntar till exempel en övning på Island där cirka 100 av de anställda på Norrbottens flygflotilj ska delta. Iceland Air Meet 2014 som övningen heter är ett nordiskt samarbete som ska pågå tre veckor i februari på den gamla Nato-flygplatsen på Island. Under dessa veckor ska man tillsammans med normän och finländare öva gemensamma luftoperationer.

För Erik Normark som lämnat jobbet på "golvet" och numera är logistikofficer som mest arbetar med personalfrågor och annan administration innebär övningen ett tillfälle till att hålla kompetensen som flygtekniker vid liv.

– På Island kommer jag att vara i linjetjänst och då blir det skruva av. Och det behövs eftersom jag måste arbeta i sex månader per tvåårsperiod som tekniker för att få behålla mitt flygteknikercertifikat, säger Erik.



Ove Karlsson

Den stora utmaningen är dock inte själva övningen utan logistiken att få allt material på plats. Då Island inte har något eget flygvapen behöver man verkligen ha med sig allt. En stor del av prylarna ska samma dag som Officerstidningen är på besök lastas på en båt i Bodö i norra Norge för att sedan fraktats sjövägen till Reykjavik. Resten tar man med sig i flygtransporterna.

– Att samarbeta med Norge och Finland blir inget konstigt, det är vi vana med. I princip genomför vi någon så kallad crossboarder-training varje vecka, säger Ove Karlsson.

UTÖVER RESERVEDELSPROBLEMATIKEN så är det de många vakanserna som utgör smolken i glädjebägaren på F21. De har 30 procent vakanser på flygunderhållspersonalen. Många slutar för att arbeta i en civil tjänst. Och det är inte den nya relativt oerfarne soldaten som lämnar utan den mångåriga teknikern med spetskompetens.

– Man trivs ofta på den egna lilla arbetsplatsen men tröttnar på alla ständiga omorganisationer och ändringar av system. Man tycker att en krigsorganisation bör ha längre planeringscykler, säger Ove Karlsson

– Och då står den civila industrin där och knackar på dörren och erbjuder högre lön, tillägger Erik Normark.

Det enda positiva med den stora bristen på flygplanskrov och personal är att då märks inte bristerna i Prio så mycket.

– Skulle vi däremot ha all hårdvara på plats så skulle ändå personalen inte räckta till att utföra arbetsuppgifterna, avslutar Ove Karlsson.



Ökat fokus på incidentjakt konkurrerar med övningsbehov

Piloterna på 211. stridsflygdivisionen får stanna hemma när deras kollegor på flygflottiljens andra stridsflygdivision åker till Island för att öva tillsammans med Norge och Finland. Fokus ligger istället på att utbilda fyra nya Jaspiloter under 2014.

De har sedan tidigare utbildat sig till piloter och därefter varit ett år på Såtenäs och lärt sig flyga JAS. Nu återstår den sista fin-slipningen så att de kan användas fullt ut i insatser.

– Nu ska eleverna lära sig att hantera Jas Gripen i dess tre olika roller jakt, attack och spaning, säger Jonas Haraldson, en av de mer erfarna piloterna på divisionen som ska se till att de nya kollegorna blir fullfjädrade stridspiloter.

Den här veckan är Jonas flygtjänstledare, då är han den som har kontroll på vilka övningar som ska genomföras, vilka flygplan som finns att tillgå och planera in lektioner, samt studiebesök. Den som är flygtjänstledare genomför en morgonbriefing så att övriga piloter vet hur dagen ser ut, vem som flyger när och vilka man ska samarbeta med.

Vid dagens slut samlar flygtjänstledaren återigen piloterna för att gå igenom vad de lärt sig av dagens övningar. Då tar de också upp eventuella driftavvikelser. Ett område där flygvapnet kommit längre än många andra arbetsplatser vilket har lett till att bland andra landstinget har studerat hur flygvapnet arbetar med avvikelser.

– Alla är medvetna om att det inte handlar om att peka ut någon skyldig utan om att förbättra verksamheten och säkerheten i framtiden genom att undvika att göra om samma fel, säger Jonas Haraldson.

- TANKEN ÄR ATT jag ska ha flygtjänstledarbefattningen cirka en gång varannan månad, men just nu är vi så få erfarna piloter så det blir mycket oftare, säger Jonas Haraldson.

På pappret är det strax under 20 piloter på vardera av flottiljens två stridsflygsdivisioner men i verkligheten är det färre eftersom en del platser står tomma då de som innehar befattningarna finns någon annanstans inom Försvarmakten.

Det är visserligen brist på piloter men det beror inte på att många försvinner till civila. Det är fortfarande ganska eftertraktat att arbeta inom flygvapnet och det finns inte heller särskilt många lediga civila pilottjänster.

JONAS UPPFATTNING ÄR dock att det är klart roligare att arbeta inom flygvapnet än att flyga civilt även om det med åren blivit lite tråkigare då officerens fokus mer och mer blivit administrativ. Det har blivit fler och fler arbetsuppgifter som inte berör flygtjänsten.

– De flesta stödfunktionerna är bortrationaliserade. Vi som arbetar med kärnfunktionerna måste nu göra andra saker som vi inte gjorde tidigare, till exempel resebokningar, tidsredovisningar, ekonomisk redovisning och beställningar via Prio. Och det är inte ett helt lättarbetat system för oss som inte gör sådant dagligdags, säger Jonas Haraldson.



Jonas Haraldson

– Jag ser också att divisionsledningarna får arbeta mer och mer med ekonomi, personalförsörjning och besparingar än att leda förband. Det kan inte vara optimalt nyttjande av kompetens.

Även piloterna märker av reservdelsbristen som innebär att en del av planen emellanåt blir kvar på marken. Då ser de en klar fördel med de nordiska samövningarna (det som kallas cross-border training på svenskt vardagsspråk) som kan tillgodose behovet av övning där fler plan ingår.

– 2014 har vi 3400 tilldelade flygtimmar, men jag vet inte hur långt de räcker jämfört med behovet. Vi har ju mer incidentberedskap nu då andra nationer börjat öva mer offensivt i vårt närområde, säger Jonas Haraldson.

Under 2015 kommer 211:e Stridsflygdivision med största säkerhet få fler flygtimmar och mer resurser än normalt. Målsättningen är att alla på divisionen ska bli duktigare i sina roller för att kunna vara det skarpa flygförbandet 2016, det vill säga att då ha högsta beredskap.

95 PROCENT AV piloter på F21 gick över till Ledarna runt millennieskiftet på grund av missnöje med Officersförbundet men i höstas återvände nästan samtliga.

– Det nya flygföraravtalet är schysst. Vi har nu samma övertids- och jourregler som övriga inom Försvarmakten och det är helt OK för då kommer det att bli synligt hur mycket vi jobbar. Men löneutvecklingen kunde dock vara bättre, säger Jonas.

Det är främst de nya yngre piloterna som får försämringar eftersom man plockat bort premiesystemet som innebar att man fick en summa pengar om man stannar kvar inom Försvarmakten mer än 15 år.

– Jag förstår hur arbetsgivaren resonerade när man tog bort premierna eftersom det inte längre är någon större konkurrens från de civila flygbolagen. Ingångslönerna borde dock vara bättre. De kan bli ett problem om de civila flygbolagen behöver rekrytera piloter. De kanske inte erbjuder så mycket högre löner initialt men deras traktamenten gör att plånboken blir tjockare samt att löneutvecklingen är betydligt högre. Då kan det vara svårt att konkurrera, fortsätter Jonas.

”– 2014 HAR VI 3400 TILDELADE FLYGTIMMAR, MEN JAG VET INTE HUR LÅNGT DE RÄCKER JÄMFÖRT MED BEHOVET”



Värnpliktstänket på väg bort

Officersföreningen på F21 menar att det mesta fungerar bra på förbandet. Samverkansklimatet är gott och flygförarnas övergång från Ledarna till Officersförbundet i höstas gick smärtfritt, i princip alla följde med.

– Lokalt har vi aldrig haft något problem med att flygförarna tillhört en annan organisation. Vi hade visserligen formellt två styrelser, OF F21 och FPI men vi hade alltid möten gemensamt så det är inte särskilt annorlunda nu. Ordförande för FPI är numera adjungerad i vår styrelse, säger Leif Edström, ordförande i OF F21.

– Och på sikt kommer flygförarna att behandlas precis som alla andra, det vill säga det kommer inte ha någon särskild plats i styrelsen utan nomineras och väljs in som övriga styrelsemedlemmar i syfte att se till alla medlemmars bästa, säger Maria von Below, facklig förtroendeman i föreningen.

ÄR DET NÅGOT som föreningen har synpunkter på så är det de ständiga och snabba förändringarna inom Försvarsmakten. Ett



Maria von Below

exempel de tar upp är införandet av anställda soldater och två-befälssystemet.

– Det är känslan av att man på FM:s ledningsnivå inte riktigt vet hur man ska hantera dessa personalkategorier och hur det påverkar verksamheten som irriterar, säger Leif Edström.

Ett exempel på hur tokigt det kan bli är när en OR9 utsåg till Flottiljförvaltare under stort ståhej i höstas men att det sedan har tagit månader att få till hans gradbeteckningar.

– Det har inte heller varit helt smärtfritt att ersätta värnpliktiga med soldater. På de allra flesta ställen råder ett gott klimat mellan officerare och soldater men i vissa arbetsgrupper så har det tagit lång tid för befälen att ta till sig att soldaterna är kollegor och inte värnpliktiga. Dock märker vi att det går åt rätt håll säger Maria von Below



Leif Edström

ÄVEN INOM FÖRENINGEN

tar det tid att införliva soldaterna. Det finns ännu ingen soldat som är med i styrelsen. Ett par soldater som är arbetsplatsombud på arbetsplatser som tillhör F21 men geografiskt ligger i Uppsala eller Sätenäs är adjungerade och deltar på telefon vid styrelsemötena.

– Förhoppningsvis så kliver någon soldat fram och vill ta på sig mer fackligt arbete nu när de varit med ett tag, säger Leif Edström.



Tänk på din trygghet. Det gör vi.

Vad händer med dig och din familjs ekonomi om du skulle råka ut för en olycka eller bli långvarigt sjuk? Officersförbundet har tänkt på dig och satt ihop ett försäkringspaket som skyddar dig.

Läs mer om dina medlemsförmåner på www.officersforbundet.se eller kontakta medlemservice på telefon 08-440 83 30.



RÖS-skyddat säkerhetsskåp för servrar i skalskyddsklass SS1/ EMP



Säkerhetsklass SS 3492!

Säkerhetsskåpet har utvecklats av KAMIC tillsammans med Rosengrens på uppdrag av försvaret. Skåpet är en säkerhetsinvestering för att skydda viktig information på servrar m.m. från intrång. Välkommen att kontakta oss för mer information!



KAMIC • Box 278, 651 07 KARLSTAD • 054-57 01 20 • www.kamicemc.se
ROSENGRENS • Box 315, 192 30 SOLLENTUNA • 010-209 51 36 • www.rosengrens.se

 A PART OF KAMIC COMPONENTS



Försvarshögskolan söker

- Doktorander i ledningsvetenskap, krigsvetenskap samt ledarskap.
- Professor i krigsvetenskap inriktning operationer och taktik

Läs mer på fhs.se

Försvarshögskolan verkar som högskola med examenstillstånd sedan 2008. Våra huvudområden är krigsvetenskap, statsvetenskap med två olika inriktningar: krishantering och internationell samverkan samt säkerhetspolitik och strategi, ledningsvetenskap, ledarskap, folkrätt, militärhistoria och militärteknik. Högskolan finns i Stockholm och Karlstad och har cirka 350 medarbetare.



OLJEBOOM

kan öka USA:s beroende av omvärlden

USA lyckas just nu utvinna stora mängder fossila bränslen, både olja och gas, ur skifferformationer med den omdiskuterade metoden fracking. Samuel Ciszuk på Energimyndigheten analyserar vad produktionsökningen betyder för USA:s relationer till omvärlden.

USA upplever en oljeboom av ett slag inte skådat på generationer. Tack vare utvecklingen av teknik för ekonomiskt lönsam utvinning av gas och olja ur skifferformationer, har USA:s oljeproduktion stigit från ett 62-årslägsta kring 5 miljoner fat/dag för sex år sedan till 8,075 miljoner fat/dag i mitten av december enligt USA:s energimyndighet, EIA (Energy Information Agency).

EIA förutser dessutom i sin senaste prognos från den 16 december 2013, att oljeproduktionen kommer stiga till nivåer runt 9,6 miljoner fat/dag under 2016, nära USA:s historiska toppproduktion, innan den snabba produktionsstillväxten avtar.

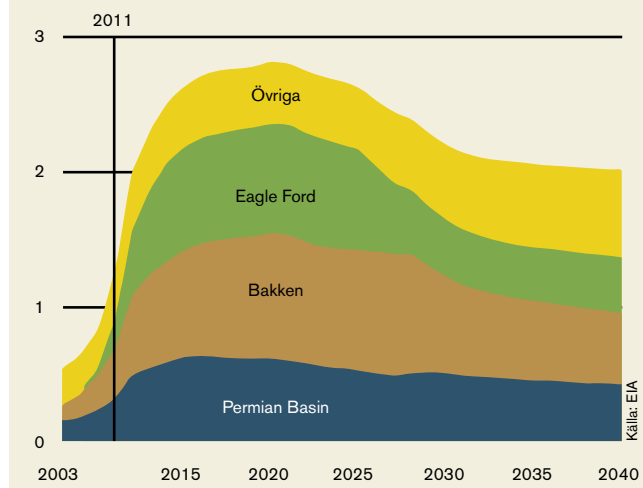
SKIFFEROLJEBOOMEN INNEBÄR EN vitalisering av landets nationella oljeindustri, samt en förändring i industrins interna strukturer. På ett högre plan innebär boomen i fossila bränslen – man ska ju inte glömma att USA också har upplevt en enorm naturgasboom under de senaste åren vilken förmodligen haft och kommer att ha en än mer fundamental omdaningskraft gentemot den nordamerikanska ekonomin – att USA:s energiimportberonde är på nedgång och att landets industriella konkurrenskraft ökar dramatiskt.

De ekonomiska konsekvenserna är i sin övergripande form relativt lätta att förstå. Enormt stora värden utvinns nu i ett flertal stater i Mellanvästern, i Texas, samt i ett band löpandes utmed Appalacherna. Många av dessa delstater hör till landets fattigaste och minst utvecklade, något som också är en bidragande förklaring till att få miljö- och utvecklingsprotester hörts mot gas- och oljeboomen, givet dess nedsmutsande och odlingsmarksförstörande karaktär.

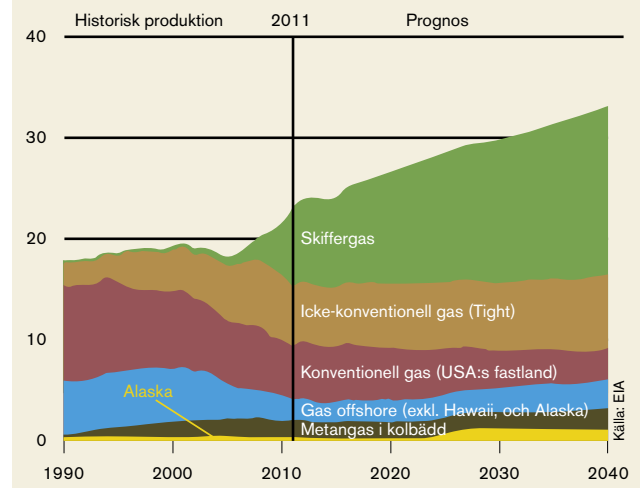
MER SVÄRÖVERBLICKAT ÄR det att försöka förstå hur ett minskat olje- och gasimportbehov i USA kan komma att påverka landets framtida säkerhetspolitiska vägval. USA förväntades fram till bara knappt fyra år sedan att utvecklas till en växande importmarknad för LNG (flytande naturgas). På bara denna korta tid har dock den inhemska gasproduktionen eskalerat kraftigt och nått nivåer där det inhemska gaspriset närapå kollapsat, varpå ett flertal producenter och gashandlare ansökt om lov att bygga LNG-exportkapacitet.

På oljesidan är situationen på kort- och medellång sikt liknande, men inte i fullt så hög utsträckning. Internationella energiorganet IEA och USA:s EIA har fortfarande som huvudscenariot att USA inte kommer att nå full självförsörjning från sin inhemska oljeproduktion, utan att det är Nordamerika (inklusive Mexiko) som kommer bli självförsörjande på olja. Det är alltså mest troligt att USA kommer att fortsätta att vara importberoende när det gäller råolja, om än från två nära grannar. Dessutom är skifferoljereserverna, om än stora, inte lika stora som skiffergasreserverna, vilket gör att USA:s skiffergasproduktion idag ändå ser mycket mer stabil ut på några decenniers sikt.

Figur 97. Total amerikansk produktion av skifferolja, per fyndighet 2008–2040 (miljoner fat per dag)



Figur 91. Naturgas produktion per ursprung, 1990–2040 (tusen miljarder kubikfot)



GIVET STORLEKEN PÅ kolväteproduktionen från skifferformationer i USA och landets minskande importbehov från alla utom de närmaste grannarna, har frågan börjat ställas huruvida USA:s internationella säkerhetspolitiska engagemang kommer att minska. Kanske är det redan så, har vissa bedömare menat, att vi redan har börjat se en strukturell omdaning av USA:s säkerhetspolitiska intressen i och med det ökade fokuset på Kina och Östasien som president Obama under senare tid fört fram. Enligt detta resonemang skulle USA:s så kallade säkerhetspolitiska pivot mot Asien ha varit driven av en, kanske underförstådd, insikt om att beroendet av Mellanöstern dramatiskt har minskat.

Om så är fallet, skulle det kunna ha potentiellt mycket långtgående konsekvenser för Mellanöstern och inte minst för området kring Persiska viken, där USA traditionellt sedan 1945 har varit den stora säkerhetsgaranten för Saudiarabien och de mindre oljeproducerande emiraten Kuwait, Bahrain, Qatar och Förenade Arabemiraten, samt sultanatet Oman.

Det resonemanget bygger dock på ett flertal felaktiga antaganden och ett något enögt uppvärderande av energifrågan till att bli enskilt dominerande. USA har många andra orsaker bakom sitt intresse i regionen, inte minst interna, särskilt om man beaktar den vidare regionen inklusive Israel och de Palestinska områdena. Att undvika vidare spridning av kärnvapen (samt även andra massförstörelsevapen) är en annan aspekt högt på agendan. Även i en mer cynisk tolkning av det internationella systemet är frågan viktig för att upprätthålla landets nuvarande internationella maktposition och militära slagförmåga. Terrorbekämpningen bör också nämnas, då ett flertal länder i Mellanöstern och Nordafrika är eller skulle kunna bli i än högre grad, exportörer av militant Islamism, om säkerhetssituationen där försämras.

SLUTLIGEN HÅLLER INTE argumentet om USA:s begynnande ointresse för Mellanöstern och andra oljeexporterande regioner ur ett strikt oljeindustriperspektiv. Olja är en globalt handlad och globalt prissatt vara, vilket betyder att amerikansk tillverkning av lätt och lågsavlig skifferolja är prissatt i relation till internationella referenspriser. Detta trots att export av amerikanskt producerad råolja för närvarande är i princip olaglig och att den inhemska marknadens mättnad av dylika råoljekvaliteter stundtals har resulterat i djupa rabatter. Som redan har konstaterats i flera studier från IEA kommer ju USA dessutom fortsätta att vara en importör av råolja och även om det mesta, kanske näst intill allt, kommer köpas från Kanada och Mexiko, kommer dessa länders producenter naturligtvis prissätta sina oljor i relation till världsmarknadens efterfrågan. Oroligheter i Mellanöstern, eller i andra oljeproducerande regioner, kommer därmed fortsättningsvis ha en stor betydelse för USA:s inhemska oljepris, precis som hittills.

Dessutom har USA faktiskt inte minskat sin import av olja från Persiska viken under senare tid, snarare tvärtom. Många av de nya raffinaderierna i USA är byggda för att hantera den typ av tyngre och mer högsavliga råoljor som finns i Persiska viken. Därför köper fortfarande USA in olja från Mellanöstern för att kunna blanda in den inhemska rabatterade, lätta skifferoljan i den tyngre utländska och därmed förbättra sina marginaler.

ATT USA UNDER kommande år tar steget in bland de gasexporterande länderna kan faktiskt sägas än mer cementera USA:s länk till internationella oljepriser. I Europa betalar man traditionellt oljelänkade gaspriser för export genom rörledningar österifrån, även om detta börjat luckras upp allteftersom långväga LNG-exportörer försökt slå sig in på marknaden. Det mesta av USA:s



Skifferfyndigheterna finns ofta i USA:s fattiga delar vilket gjort att miljöaspekterna fått relativt liten plats i debatten.

framtida LNG-export kommer dock tas upp av Östasien, givet den regionens växande efterfrågan och de höga oljeindexerade gaspriser de är beredda att betala för att trygga sin försörjning på lång sikt. Därmed kommer även USA:s gasexport direkt eller indirekt att i hög utsträckning säljas indexerad till internationella referenspriser på olja.

En region ser dock faktiskt ut att kunna drabbas av mindre amerikanskt intresse och det är Västafrika. Allteftersom USA:s inhemska produktion av lätt och lågsavlig råolja har exploderat, har dess import av just liknande kvaliteter från västafrikanska producenter som Nigeria, Angola (och i mindre utsträckning Ekvatorialguinea och Gabon) minskat dramatiskt. I och med att mycket av raffinaderikapaciteten som har byggts och byggs i världen fortfarande är fokuserad på komplexa raffinaderier, har dessa länder fått acceptera prisrabatter på sin export, som tidigare generellt sett såldes till ett premium givet just de lätta och lågsavliga kvaliteterna. Även säkerhetspolitiskt kan regionen komma att känna av ett mindre intresse, då den är inte är lika strategiskt central för USA i andra avseenden, som just Mellanöstern, eller för den delen Sydamerika.

Det är med andra ord svårt att se hur USA:s minskade oljeimportberoende i sig skulle leda till att landet minskar sitt säkerhetspolitiska engagemang i områden som hittills har varit centrala för dess utrikes- och säkerhetspolitik. Många frågor och perspektiv måste sammanvägas. Ironiskt nog kan man lika gärna hävda att landets minskade importbehov av råolja och dess kommande exportkapacitet av gas än mer kommer att cementera landets internationella sammankoppling med omvärlden på energiplanet, i och med att dess marknadsaktörers intressen som både konsumenter och producenter/exportörer kommer bli mer komplexa.

SAMUEL CISZUK

Analysavdelningen, Energimyndigheten

FÖRBUNDSNYTT

SENASTE NYTT FRÅN
OFFICERSFÖRBUNDET

Foto: Joakim Elovsö - FBB



Att kvinnor i försvaret inte får tillgång till lämplig materiel är underkänt, anser Officersförbundet, som granskat tillgången.

Kronans kläder inte ok för kvinnor

Många kvinnor inom Försvarmakten har inte tillgång till utrustning som sitter som den ska. Mest missnöje väcker passformen på underkläder och uniformer.

Officersförbundet har genom åren fått signaler om att Försvarmaktens utrustning inte fungerar fullt ut för de anställda kvinnorna. En undersökning som förbundet gjorde i somras bekräftar dessa signaler.

Det är inte så att Försvarmakten saknar ambitioner, tvärtom. Försvarmakten uttrycker i ett antal styr- och policydokument hur viktigt det är med jämställdhet och mångfald för att få en väl fungerande verksamhet. Men dessa vackra ord leder sällan till någon konkret handling. Officersförbundet vill

visa på det genom "Look good – do good, En rapport om Försvarmaktens oförmåga att tillhandahålla utrustning för kvinnor".

Två tredjedelar av de tillfrågade kvinnorna svarar att de inte har tillgång till underkläder som fungerar. Det är framför allt trosorna som anses vara obekväma. De är trånga i benen, skaver i ljumskarna och har alldeles för smal och tajt resår i linningen.

"Mina höfter är för breda för de manliga storlekarna. Jag väger 60 kg men måste ha byxor för 75 kg. Detta gör att de är väldigt stora och pösiga."

Närmare 40 procent menar att de inte har tillgång till uniformer som passar deras kroppar. Uniformerna är anpassade för män, inte för kvinnor med midja och höfter.

HAR DU KOLL PÅ ARBETS RÄTTEN

Officersförbundet genomför varje år ett antal fackliga utbildningar där du som är medlem i förbundet kan lära dig mer om de lagar och regler som styr arbetsmarknaden. Läs mer på www.officersforbundet.se.

ÄR DU RÄTT FÖRSÄKRAD?

Genom ditt medlemskap i Officersförbundet kan du teckna ett antal personförsäkringar. Vet du vilka försäkringar som du tecknat? Logga in på förbundets hemsida och kontrollera ditt försäkringskydd.

Röster från förbanden:

ANNAKARIN BERGMAN arbetar på Ledningsregementet som sambandsofficer. Hon är 42 år och har varit i Försvarmakten sedan 1991 då hon gjorde sin värnplikt. Hon menar att även om inte allt är bra på utrustningssidan så har det hänt en hel del positivt på de dryga 20 åren.

– Då var ingenting anpassat efter kvinnor, utan det var kort och gott små storlekar som gällde – och dem var det ofta brist på. Att det inte fanns särskilda damunderkläder var inte bara negativt, eftersom de då fick ett bidrag att själva köpa underkläder för.

– Då fick vi ju verkligen sport BH och trosor som passade den egna kroppen. Men den möjligheten försvann när det kom regler om brandskydd som inte underkläderna utanför Försvarmakten uppfyller, säger Annakarin.

LINA BJÖRNESETH arbetar som stabsassistent på K3 i Karlsborg. Hon menar att på det stora hela så fungerar utrustningen OK.

– Vissa grejer känns lite omoderna men det är ju lika för alla och vi får hoppas att de utvecklar nya allteftersom, säger Lina Björneseth

Hon har själv alltid lyckats få lagom storlekar på sin utrustning men hon vet att de tjejer som drar en mindre storlek har svårt att hitta strids- och skyddsvästar som passar. Det Lina själv har haft problem med under sina två år inom Försvarmakten är kängorna under sin GMU. De 90 kängor hon tilldelades var

– Och de underkläder som Försvarmakten tillhandahåller är inga man tar på sig frivilligt. Men jag använder mina egna, så det är inget bekymmer för mig. Jag är också väldigt nöjd med den idrottsutrustning som finns att låna på förbanden, nu finns bra grejer i rätt storlekar till skillnad mot när jag började.

Utbudet av storlekar har blivit allt bättre med åren. Och utrustningen har också generellt blivit smidigare och lättare menar Annakarin. Idag är det kroppsskyddet som är sämst anpassat efter kvinnokroppen. Ofta får man också vänta onödigt länge på att förråden tar hem utrustning i rätt storlekar.

– En gång orkade jag faktiskt inte vänta utan efter 6 veckor åkte jag till Livgardet och hämtade ut ett par kängor i rätt storlek, avslutar Annakarin.

alldeles för breda vilket innebar att hon gled omkring inuti dem. Ett problem som löste sig när hon i stället fick hämta ut sjöstridskängor.

– Jag påpekade problemet för min plutonchef och han ordnade så att jag fick besöka förbandsläkaren och få ett läkarintyg på att jag behövde andra kängor, säger Lina.

Sedan håller hon med om att de trosor som Försvarmakten tillhandahåller är osedvanligt obekväma.

– De är så hårda i resåren att man får skavsår på höften när man använder dem under tung utrustning. Jag vet verkligen inte vem de är gjorda för, menar Lina.

UNDERSÖKNINGEN

Officersförbundets skickade i somras ut en enkät till de medlemmar som är kvinnor och som hade en e-post registrerad hos förbundet. 368 medlemmar besvarade enkäten, en svarsfrekvens på drygt 50 procent. Rapporten Look good – do good, En rapport om Försvarmaktens oförmåga att tillhandahålla utrustning för kvinnor finns att ladda ner på officersforbundet.se under rubriken material.



OFFICERSFÖRBUNDET PÅ FACEBOOK

Officersförbundet finns på facebook. Där kan du bland annat få glimtar av förbundets dagliga verksamhet. Välkommen att säga vad du tycker om

Officersförbundet och Försvarsmakten och dela med dig av information du tror är intressant för andra medlemmar.

MEDLEMSSTATISTIK

Yrkesverksamma, 21/1 2014

Yrkesofficer	9013 (+135)
Reservofficer	55 (+-0)
Soldat/gruppbefäl	3906 (+148)
Hedersmedlem	2 (+-0)
Övrig	100 (+-0)

Nya belopp 2014

I och med att det är nytt år så har också en del belopp justerats.

Basbelopp

Prisbasbelopp: 44 400 kronor,
Förhöjt prisbasbelopp: 45 300 kronor och
Inkomstbasbelopp: 56 900 kronor.

Sjukpenninggrundande inkomst, SIG

Högst 333 000 kronor och lägst
10 656 kronor.

Kostförmån

Helt fri kost 210 kronor, middag 84 kronor,
lunch 84 kronor och frukost 42 kronor.

Höjd semesterlönegaranti

Semesterlönegarantin höjs från 1250 kr till 1275 kr/dag. För en person som arbetar heltid är semesterlönegarantin för varje uttagen betald semesterdag skillnaden mellan 1275 kr och det lägre belopp som är summan av 4,6 procent av den fasta lönen plus semestertillegg. Eventuell semesterlönegaranti utbetalas i samband med uttag av semester.

Resa med egen bil

Oförändrad från 2013, 18,50 kronor/mil

Bostadsförmån

Bostadsförmånsvärdet beräknat per kvadratmeter bostadsyta i:

Område	kr/månad	kr/år
Stor-Stockholm	95	1138
Stor-Göteborg	88	1059
Kommuner i övrigt med mer än 75 000 invånare	84	1004
Övriga kommuner	76	912
Bostad belägen utanför Stor-Stockholm och Stor-Göteborg samt utanför annan tätort och dess närområde	68	820

Traktamente Sverige

Oförändrat från 2013.

Dag 1-90	Dag 1-90	Dag 91-	Nattraktamente
(del av dag där resan börjar efter klockan 12.00 eller slutar före klockan 19.00) 110 kronor	(Hel eller del av dag där resan börjar före klockan 12 eller slutar efter klockan 19.00) 220 kronor	154 kronor	110 kronor

Reducering av traktamenten

Tillhandahållen måltid	Dagtraktamente	Dagtraktamente	Reducerat dagtraktamente
	(220 kr) minskas med:	(110 kr) minskas med:	(154 kr) minskas med:
Frukost, lunch & middag	198 kronor	99 kronor	139 kronor
Frukost	44 kronor	22 kronor	31 kronor
Lunch och middag	154 kronor	77 kronor	108 kronor
Lunch eller middag	77 kronor	39 kronor	54 kronor

Revisionsförhandlingarna går framåt

Officersförbundet och Försvarsmakten är nu överens om hur den första revisionen, Ralsen, under den treåriga avtalsperioden ska hanteras. Målet är att avtal ska slutas inom kort. Som ett led i förankringen genomför förbundet en avtalskonferens den 3-4 februari och OFR/FM beslutar sedan i frågan den 5 februari.

Parterna är överens om att revisionen per den första oktober 2013 för Officersförbundets medlemmar ska genomföras enligt följande:

- Lönerrevision utförs vid de skolor, förband eller centra där medlemmen antingen är tillsvidareplacerad eller tidbegränsat placerad den första januari 2014. För medlemmar som vid denna tidpunkt tjänstgör i en internationell militär insats utförs revisionen vid det förband, skola eller centra där medlemmen senast varit placerad.
- Den retroaktiva löneförhöjningen ska utbetalas från den första oktober 2013.
- Vid lönerrevisionen är det medlemmens individuella lön som revideras. Om medlemmen uppbyr en tidsbegränsad lön ska denna, då förbandsavtal om lönerrevision slutits, höjas med samma belopp som fastställts för medlemmen i förbandsavtal om lönerrevision.
- Respektive förband kommer under december få ett ekonomiskt mandat, vilket parterna har samsyn kring. Efter det kan förberedelser för denna revision starta.



Foto: Jan Håkan Dahlström - Scampix

Show me the money.

- Parterna på förbandsnivå ska föra traditionella förhandlingar om fördelning av utrymmet och sluta kollektivavtal om de nya lönerna.
- Målbilden är att Försvarsmaktsavtal om revisionen ska slutas senast under februari månad och att förbandsavtal om nya löner ska slutas senast under mars månad för utbetalning av de nya lönerna i april.

Resterande två revisionstidpunkter

Efter årsskiftet fortsätter förhandlingarna avseende resten av avtalsperioden 2013-2016. Dessa förhandlingar omfattar förhandlingsordning för lönesättning vid de resterande två revisionstidpunkterna och ändrad reglering avseende vissa arbetstidsfrågor

Foto: William Colgin - FBB



Nyutexaminerade yrkesofficerare och GSS kan fortfarande anställas.

Anställningsstopp i FM

Sedan den 2 december 2013 gäller ett generellt anställningsstopp för anställning av civila samt återanställning av yrkesofficerare i Försvarsmakten.

Anställningsstoppet innebär till exempel att vid pensionsavgångar måste befattningens uppgifter lösas av någon annan.

– Det här får naturligtvis konsekvenser då det redan nu finns vakanser i stort sett på alla förband. Det är därför viktigt att officersföreningarna ställer krav på arbetsgivaren att tydligt klara ut vem som ska överta arbetsuppgifterna och/eller vilka uppgifter som ska tas bort, säger Conny Jansson, ombudsman.

De som tar examen från OP och SOU berörs inte av anställningsstoppet utan kommer att erbjudas anställning likaså kommer GSS fortsätta att anställas.

Insatstillägg EUTM Somalia

Insatstillägget för EUTM Somalia är 8900 kronor/månad från den första januari 2014 för roterande personal och från den första februari 2014 för personal som fanns på plats innan den första januari 2014.

Tvist om förhandlingsvägran avslutad

Försvarsmakten ska betala 30 000 i skadestånd till Officersförbundet för försenade tvister.

I början av november påkallade Officersförbundet en tvisteförhandling för förhandlingsvägran eftersom det fanns ca 30 tvister sedan 2011 och 2012 som Försvarsmakten varken återkommit i eller meddelat att de frånträtt förhandlingen.

– Huvuddelen av dessa ärenden rör medlemmar som inte fått rätt ersättning utbetald. Det gör att vi ser

extra allvarligt på att tvisterna inte blivit lösta inom rimlig tid, säger Peter Löfvendahl, förbundsdirektör.

Skadestånd för förhandlingsvägran

Officersförbundet yrkade skadestånd för förhandlingsvägran för dessa oavslutade tvister samt att ytterligare skadestånd skulle utbetalas ifall tvisterna inte är avslutade vid ett överenskommet datum.

Den åttonde januari avslutades förhandlingen med Försvarsmakten. Officersförbundet tilldelas 30 000 i skadestånd för försenade tvister.

Försvarsmakten ska också betala ytterligare 100 000 i skadestånd i fall kvarvarande cirka tio tvister inte är avslutade den 14 februari 2014.

Rätt ersättning till medlemmarna

– Det är bra att vi är överens om en ordning för hur tvister ska lösas. Utöver detta samlade skadestånd kan även de enskilda tvisterna leda till ytterligare skadestånd och naturligtvis får de medlemmar som tvisterna omfattat rätt ersättning, avslutar Peter Löfvendahl.

Nyheter från F-pan

Uppsägning med anledning av upprepade brott

En soldat har blivit uppsagd från sin anställning då han fällts till ansvar för ringa narkotikabrott. Han har även för ett antal år sedan blivit fälld till ansvar för ofredande och för misshandel.

F-pan menar att brotten visserli-

gen inte är riktade mot Försvarsmakten som arbetsgivare men att brottslighetens art och det faktum att han fällts till ansvar vid tre olika tillfällen gör att det inte längre finns förutsättningar för ett fortsatt förtroende.

Uppsägning med anledning av trolöshet mot huvudman

En yrkesofficer har blivit uppsagd från sin anställning. Anledningen är dels att han är dömd för trolöshet mot huvudman, dels att han vid upprepade tillfällen inte anmält sjukfrånvaro från första sjukdagen och inte heller uppvisat läkarintyg inom föreskriven tid.

Med hänsyn till det inträffade anser personalansvarsnämnden att det inte längre föreligger något förtroende för officeren i hans anställning som yrkesofficer och att han därför ska sägas upp från sin anställning. Nämnden var dock inte helt enig i sitt beslut.

Varning för olovlig frånvaro och ej fullgjord rehabiliteringsplan

En yrkesofficer som haft alkoholproblem under flera år har brutit mot sin rehabiliteringsplan samt intagit alkohol i sådan mängd att han en dag inte kunde tjänstgöra.

F-pan konstaterar att han brutit

i sin skyldighet att medverka i sin rehabilitering samt att han gjort sig skyldig till en tjänsteförseelse som inte kan anses som ringa och bestämmer påföljden till en varning.



Ny som chef

Saco anordnar ett inspirationsseminarium för dig som är ny i chefsrollen, eller kanske på väg att bli chef. Leda chefa coacha! – för öppenhet, energi & resultat! heter seminariet som fokuserar på kommunikation.

STOCKHOLM den 27 mars 17–19.30. Macka serveras i pausen.
GÖTEBORG den 3 april 9.30–11.30 + lunchmacka efteråt.
LULEÅ den 24 april 9.30–11.30 + lunchmacka efteråt. Anmälningen på Saco.se öppnar 24 februari.
MALMÖ den 8 maj 9.30–11.30 + lunchmacka efteråt. Anmälningen på Saco.se öppnar 10 mars.

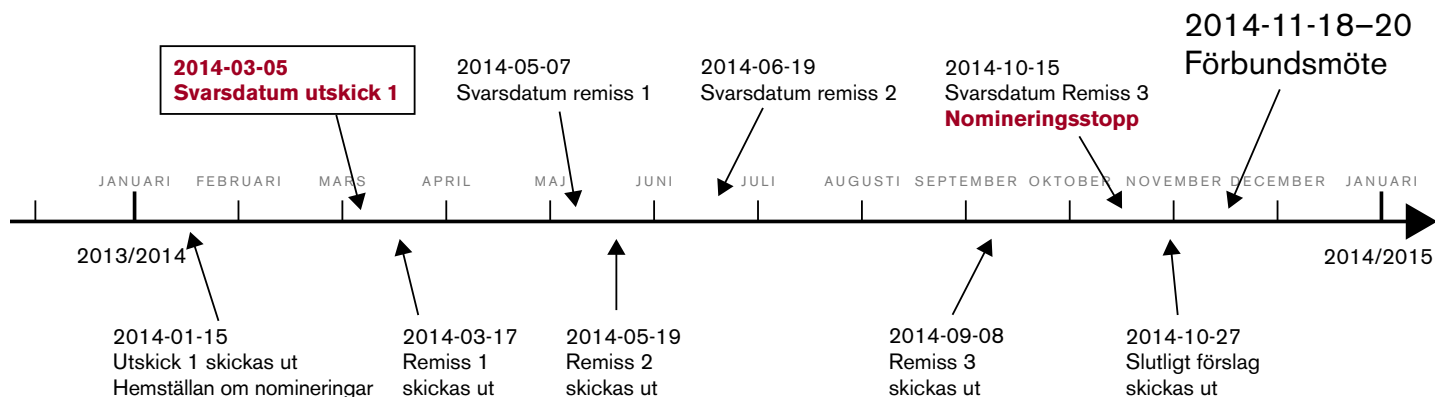
Anmälan

Du kan läsa mer om seminariet och anmäla dig på saco.se.

Det är kostnadsfritt att delta på seminariet. Eventuella övriga kostnader i samband med seminariet står du själv eller din arbetsgivare för.

FÖRBUNDSMÖTE 2014

Valberedningens tidsplan inför Förbunds möte 2014



Ny förbundsstyrelse ska väljas!

Valberedningen varvar nu upp rekryteringsarbetet med att personalförsörja Officersförbundets kommande styrelse. I november är det dags för Förbunds möte och då ska en ny förbundsstyrelse utses. Första utskicket om hur proceduren går till skickades till officersföreningarna den 15/1.

Förbundet spänner över många olika områden och för att kunna organisera en bra och kompetent styrelse behövs fackligt duktiga personer med olika bakgrund och kompetenser.

Vi vill passa på och påminna om den pågående förändringen av medlemsstrukturen med soldater, specialistofficerare och flygförare som relativt och helt nya grupper. Detta behöver bevakas på ett förtröendegivande sätt.

Vem kan nominera kandidater?

Det är bara officersföreningarna som kan nominera kandidater.

Som enskild medlem måste du alltså kontakta din förening om du vill föreslå någon kollega till förbundsstyrelseledamot under nästa mandatperiod.

Vill kandidaten?

Innan du föreslår en kandidat till officersföreningen, säkerställ att den tilltänkta personen är villig att åta sig uppdraget.

Vad innebär det att komma med i förbundsstyrelsen?

Förutom ett intressant och ansvarsfullt fackligt arbete så krävs det ett stort eget engagemang. Vill du veta mer, fråga någon i dagens styrelse eller oss i valberedningen.

Hur väljs förbundsstyrelse?

Valberedningen kommer att lämna sitt slutliga förslag till officersföreningarna den 27 oktober 2014.

Vid Förbunds mötet, 18 – 20 november 2014, kommer officersföreningarnas utsedda representanter att fatta beslut om förbundets in-

riktning de kommande tre åren samt även besluta om vilka som ska ingå i den kommande förbundsstyrelsen.

För att kunna bli vald måste kandidaten vara nominerad senast 15 oktober 2014.

Börja nu

Starta inventeringen nu. Kom med namnförslag. Hela förbundet mår bäst av en bra förbundsstyrelse.

Frågor?

Kontakta gärna någon i valberedningen om du har några frågor kring nomineringsarbetet.

JAN SIMONSSON, F 21,
0920-23 40 60, jan.simonsson@officersforbundet.se

SVEN ÅKE SÖDERBJÖRK, MarinB,
Karlskrona, 0455-850 00,
sven-ake.soderbjork@officersforbundet.se

JOHAN FALCK, F 7, 0510-47 82 37,
johan.falck@officersforbundet.se

ULRIKA PALM, Trängregementet,
0500-46 50 00. ulrika.palm@officersforbundet.se

MATS TURESSON, 3.Sjöstrid,
Karlskrona, 0455-850 00, mats.thureson@officersforbundet.se

OLA ARVIDSSON, I 19,
0921-349 816, ola.arvidsson@officersforbundet.se

TIM BJÖRKLUND, LSS,
018-19 69 68, tim.bjorklund@officersforbundet.se

BJÖRN BLOMBERG, Livgardet,
08-584 540 00, bjorn.blomberg@officersforbundet.se

ROGER KARLSSON, F 17,
0457-47 14 40, roger.karlsson@officersforbundet.se

Valberedningen tackar för din insats!



Försvaret har tappat greppet om sitt ledarskap, men vad gör Officersförbundet åt det, undrar insändarskribenten.

I en organisation som ständigt rivs upp skapas mycket frustration, som chefer måste ta hand om. Det krävs ledarskapsstöd för att få till en bra förändring.

Borttappat: Ett ledarskap

Återfås: mot satsning på medlemmarna

Att FM tappat greppet om sitt ledarskap vet många, men vad gör OF för sina medlemmar i fråga om ledarskapsutveckling?

Ett citat på nätet fick mig att reflektera.

Chef 1: *"Vad händer om vi kompetensutvecklar personalen och dom sedan lämnar oss?"*

Chef 2: *"Vad händer om vi inte gör det och dom stannar?"*

Reflektera några sekunder. Var befinner sig FM i förhållande till ovan?

Jag slutade i FM för drygt ett halvår sedan. Jag gick från begränsat personalansvar för 5, till fullt personalansvar och arbetsledning för ca 20 medarbetare. Jag har fått skärpa mig många gånger och tänka mig för vad jag säger. Men mina erfarenheter som frispråkig underställd i en organisation med dåligt ledarskap, har gett mig en mycket bra förståelse för hur man inte ska agera som chef.

När jag för några veckor sedan

talade med en av mina gamla chefer, läste jag mellan raderna i vår konversation, att han nog tyckte det var nyttigt för mig att känna på hur det är att vara "riktig" chef. Att få smaka min egen medicin. Har man denna inställning, har man nog tappat greppet om vad man som chef har för roll. Är det medarbetarna som finns till för chefens skull eller är det tvärt om? Eller ska man rent av finnas för varandra? Jag tror det skulle vara väldigt nyttigt för många chefer i FM att föreställa sig som underställd till sig själv, så att säga. Tyvärr är det nog få som skulle klara denna empatiska saltomortal.

Levt på sitt rykte

Den ledarskapsfortbildning som ges i FM kan knappast beskrivas som utbudsrisk. Officersutbildning och nivåhöjande utbildningar finns. Men där emellan?

I en organisation som ständigt rivs upp skapas mycket frustration, som chefer måste ta hand om. Det krävs ledarskapsstöd för att få till en bra förändring. Ett stöd som

idag saknas. FM har allt för länge levt på sitt yttre rykte som föregångare på ledarskapsfronten. Denna gamla skåpmat har tyvärr betydligt sämre hållbarhet än guldburkarna från samma tidsera.

Officersförbundets ansvar?

I en trevare mot bättre ledarskap (?) gick försvarsminister Karin Engström den 17/12 2013 ut och krävde en större andel kvinnliga officerare. Ett bra initiativ och något som givetvis kommer att gagna FM. Grundproblemet är större än att bara ta in fler kvinnor. Grundproblemet är "gubbarna" som finns kvar och ja-sägarna de rekryterat till sina efterträdare.

FM ska inte allena lastas för haveriet på ledarskapsfronten. OF hade för många år sedan kunnat initiera en kursändring. Inte genom klagosång i Officerstidningen eller halvtama debattartiklar i dagspressen – utan genom att satsa på ledarskapsutbildningar för de egna medlemmarna.

En genomgång av OF:s kursutbud på hemsidan lämnar en hel del

att önska. Tyngden ligger på avtalsinformation och kurser för fackliga förtroendevalda. Den vanliga medlemmen bör fråga sig vad man får tillbaka av förbundsavgiften. Även om man inte är chef eller ledare i sin dagliga befattning finns det ett stort mervärde i att utveckla sitt ledarskap.

Snegla på grannen

Om OF hade sneglat på sina "grannar" skulle de upptäckt att till exempel fackförbundet Ledarna satsar stort på ledarskapsutbildningar och chefsstöd för sina medlemmar, i allt från lönesättningsfrågor, lagtolkningsstöd till mer eller mindre komplexa ledarskapsproblem. OF har alla chanser i världen att påverka sina medlemmars vardag genom stöd och utbildning för chefer. Man kan inte bygga ett ledarskap endast på den grunden att ALFA/FAS ska följas.

Lars – det är dags att "ta initiativet och behålla det".

MARTIN EKENSTIERNA
Fd F17

Arbetstagarorganisationerna inom Försvarsmakten söker

Försvarsmaktens huvudskyddsombud



För att Försvarsmakten ska lyckas med samordning och utveckling av det systematiska arbetsmiljöarbetet krävs en väl fungerande samverkan med såväl de fackliga organisationerna som förbandens skyddsombud. I det arbetet spelar myndighetens huvudskyddsombud en synnerligen viktig roll. Snart går mandatperioden ut för nuvarande huvudskyddsombud och dennes ersättare och vi söker därför deras efterträdare.

Arbetstagarna inom Försvarsmakten utser det centrala huvudskyddsombudet, som representerar all anställd personal inom myndigheten. Förtroendeuppdraget löper på tre år från och med den första november 2014.

Uppdraget som centralt huvudskyddsombud innebär att:

- företräda alla försvarsmaktsanställda i arbetsmiljöfrågor
- verka för en god arbetsmiljö gentemot försvarsmaktsledningen
- samordna arbetet för organisationsenheternas huvudskyddsombud
- samarbeta nära med de fackliga organisationerna.

Den som utses till Försvarsmaktens huvudskyddsombud har kvar sin ordinarie befattning, men har rätt till den ledighet som behövs för uppdraget. Under sådan ledighet behåller man sina anställningsförmåner. Vi bedömer att uppdraget tar cirka 75 procent av en heltid.

Vi ser att du har följande kvalifikationer och egenskaper:

- anställd och tjänstgörande inom Försvarsmakten
- verkar som skyddsombud
- goda teoretiska kunskaper (gärna eftergymnasiala) inom arbetsmiljöområdet eller likvärdiga kunskaper
- förmåga till självständigt arbete inom givna ramar
- stor social kompetens och mycket god samarbetsförmåga
- förmåga att kunna uttrycka dig väl i tal och skrift
- strukturell och analytisk
- stor personlig integritet.

Dessutom ser vi det som meriterande om du har erfarenhet av olika miljöer inom Försvarsmakten.

Välkommen med din intresseanmälan!

Skriftlig intresseanmälan skickas senast den 30 april 2014 till din fackliga organisation. Uppge om du är intresserad av att kandidera till uppdraget som huvudskyddsombud och/eller ersättare.



Officersförbundet

Officersförbundet
Pelle Avelin
Box 5338
102 47 Stockholm
08-440 83 51
kansliet@officersforbundet.se



SEKO försvar

SEKO Försvar
Jörgen Stehn
107 85 Stockholm
070-677 99 21
jorgen.stehn@mil.se



SACO-S FM

Saco försvar
Jan-Erik Wettermark
Box 5155
42605 Västra Frölunda
070-522 36 89
jan-erik.wettermark@mil.se



OFR/S (Försvarsförbundet)

Försvarsförbundet
Ulrica Jansson
Box 5328
102 47 Stockholm
070-698 97 44
info@forsvarsforbundet.se

POSTTIDNING B

Avs: Officersförbundet, Box 5338, 102 47 STOCKHOLM



OFFICERSTIDNINGEN

MEDLEMSTIDNING FÖR OFFICERSFÖRBUNDET

ANNONSAVDELNINGEN

Tel: 08-742 10 08

Mail: info@irmermedia.com

22 000
läser ditt budskap

**Annonsera i Sveriges starkaste
annonsorgan inom försvarssektorn!**

Direktkanalen till beslutsfattare och inköpare inom bl a; FMV, FRA, FOI, FortV, MUST, Rekryteringsmyndigheten och Högkvarteret.